

Soproni Egyetem, Erdészeti Tudományos Intézet

9600 Sárvár, Várkerület 30/A

Kutatási jelentés a Remetekert (ER-37) erdőrezervátum felméréséről

Sárvár

2023

Tartalomjegyzék

Bevezetés

1. Vizsgálati módszerek
  - 1.1 A terület geodézia felmérése (Felelős: Illés Gábor)
  - 1.2 Termőhelyfeltárás módszere (Felelős: Illés Gábor)
  - 1.3 Botanikai felmérés módszere (Felelős: Horváth Bálint)
  - 1.4 FAÁSZ felmérés módszere (Felelős: Illés Gábor)
2. Eredmények
  - 2.1 Domborzati térkép, kitűzések (Felelős: Illés Gábor)
  - 2.2 A terület termőhelyi viszonyai (geológia, éghajlat, talajszelvények értékelése, talajtérképek) (Felelős: Illés Gábor)
  - 2.3 Botanikai viszonyok és térképek (Felelős: Horváth Bálint)
  - 2.4 Faállomány jellemzése (Felelős: Illés Gábor)
3. Felhasznált irodalom

Digitális mellékletek

Digitális térkép modell (Felelős: Illés Gábor)

Termőhelyi jegyzőkönyvek (EXCEL) és térképek, egyes talajfűrési pontok fényképei (talaj és állomány) (Felelős: Illés Gábor)

Botanikai térképek, felvételi jegyzőkönyvek (Felelős: Horváth Bálint)

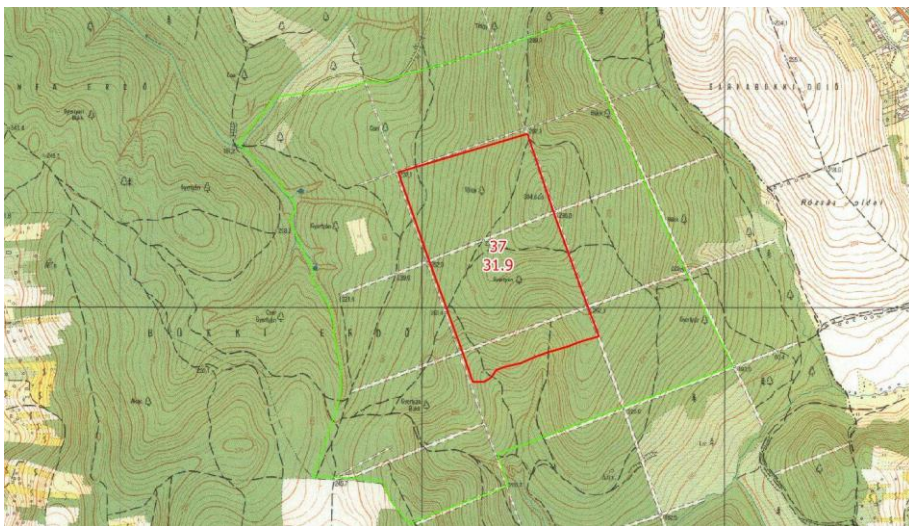
FAÁSZ felvételi lapok (Felelős: Illés Gábor)

Bevezetés

A Soproni Egyetem Erdészeti Tudományos Intézete az Agrárminisztérium megbízásából végezte el a Remetekert erdőrezervátum felmérését 2022-ben. A munkák során a rezervátum felmérésben rendszerbe állított, vagy azzal egyenértékű módszereket használtunk. Törekedtünk a felmérési protokollok által biztosított adattartalmak előállítására abban az esetben is, amikor a felmérési módszerekben eltértünk a korábban rögzített protokolloktól. A felmérésben az ERTI Ökológiai és Erdőművelési Osztálya vett részt. Terepi munkák és felmérések – faállomány, kitűzés: Farkas Máté, Horváth Bálint, Illés Gábor, Nagy-Khell Melinda, Németh Tamás. Talajvizsgálatok és értékelésük: Bereczki Katalin, Bolla Bence, Horváth Bálint, Illés Gábor, Jeczó Virág, Kiss Lászlóné, Toldi Valter. Térképek készítése: Illés Gábor. Botanikai felmérések, újulat és cserjeszint: Horváth Bálint. Faállomány adatok értékelése: Illés Gábor. Jelentés készítés adatközlés: Fonyó Tamás, Horváth Bálint, Illés Gábor.

1. Vizsgálati módszerek

Az alábbiakban tömören összefoglaljuk a vizsgálati módszereket, illetve indoklást adunk azokra az esetekre nézve, amikor a korábbi gyakorlathoz képest más módszert alkalmaztunk. A vizsgálatokat a Remetekert erdőrezervátum magterületén végeztük el, amelynek a nyilvántartások szerinti kiterjedése 31,9 ha (1. ábra).

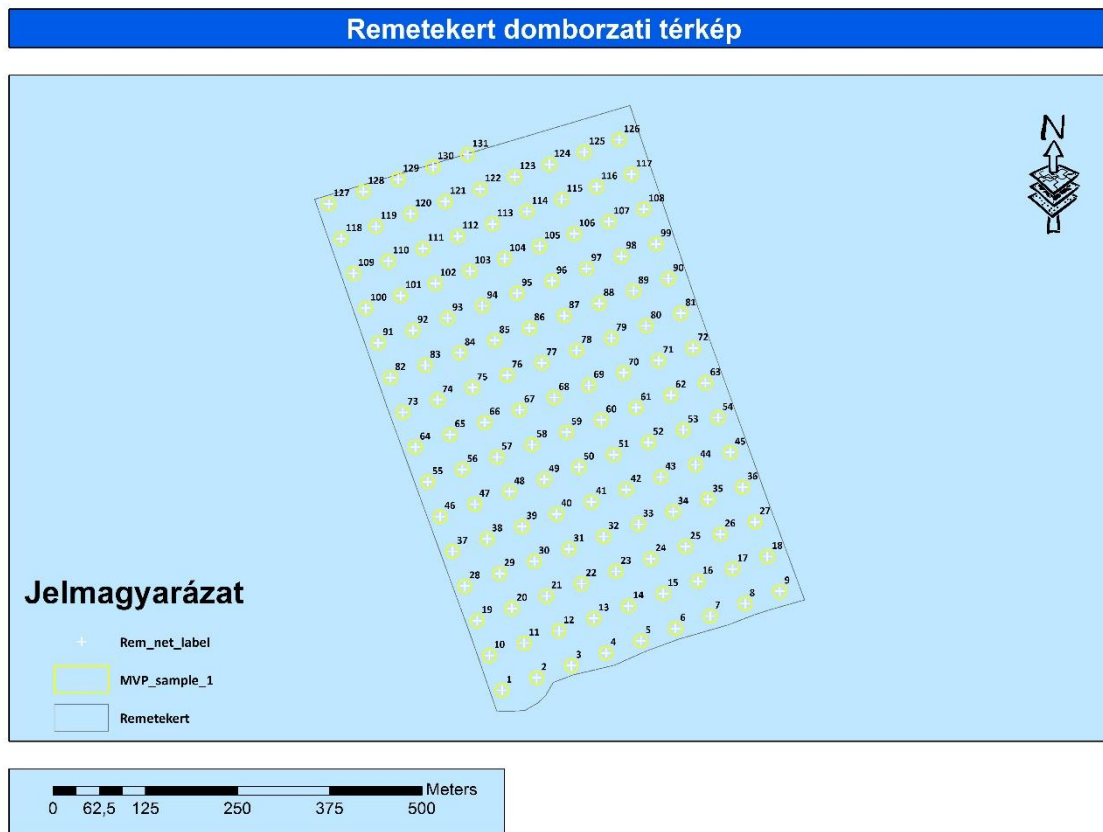
1. ábra: A Remetekert erdőrezervátum magterülete és pufferzónája

1.1 A terület geodézia felmérése (Felelős: Illés Gábor)

A területen az ERDŐ háló kiűzését és felmérését a célok teljesülésének figyelembe vételével az ERTI eszközparkjához kellett igazítanunk. A háló tervezését ArcMap 10.8.1 program segítségével végeztük, melynek során a magterület hosszanti oldalával párhuzamosan

generáltuk az 50 x 50 m-es hálópontokat. A kezdőpontot a magerület DNY-i sarkához illesztettük oly módon, hogy a rácsponthoz tartozó cella középpontja legalább 15-20 m-re legyen a terület szélétől. Azokat a rácsponti cellákat, amelyeknek középpontja a magterület határán kívül esett, figyelmen kívül hagytuk. A magterületre az 50 x 50-es pontokból ily módon 131 pont esett. Ebből azonban csak 126 pont esetében teljesült, hogy a 8,92 m sugarú mintakör teljes területével a magterület elméleti határain belül foglal helyet (2. ábra). A pontok rögzítése után a koordináta jegyzéket egy nagy pontosságú méréseket lehetővé tevő Spectra Precision 120 GPS-vevőre exportáltuk, amely külső antennával és valós idejű RTK korrekcióval ellátott eszközünk. Az MVP-k terepi kitűzését – más olyan eszköz híján, amivel a terepen sokszögvonalat vezetve ki tudnánk tűzni mintapontokat – GPS technológiával terveztük megoldani. Ezért törekedtünk arra, hogy a kitűzési munkákat a kora tavaszi időszakban végezzük el, amikor a lombosodás kevésbé korlátozza a GPS, illetve az RTK jel vételi lehetőségeket. A terület geometriai értelemben pontos felmérését földi lézerszkennerekkel terveztük végrehajtani, melynek során az egész magterületet egybefüggően lefedő pontfelhő keletkezik. A pontfelhő illesztését a terepen bemért illesztőpontok segítségével tudjuk elvégezni, melyek a térképen, a terepen, a pontfelhőn és a légifotókon is jól azonosítható helyeken kerülnek kihelyezésre. A terület felmérése során a szkennerekkel tulajdonképpen egy sokszögvonalat vezetünk. Az álláspontok közötti tájékozást a teljes szkennerek között változatlan helyzetben tartott céltárgyak teszik lehetővé. Az álláshelyek elhelyezése alapvetően a következő szempontok szerint történik:

- biztosítsák a terület minél teljesebb lefedettségét,
- a lehető legtöbb fa esetében adjon jó rálátást a törzsekre,
- a céltárgyak összeláthatósága maradjon minél jobb,
- lehetőleg maximálja a két álláshely közötti távolságot.

2. ábra: A megtervezett mintavételi háló.

A fentiek mellett további szempont, hogy a szkennert környezetében lehetőleg 3-5 méteres körön belül ne legyenek nagytermetű fák. Az ilyen fák nagyon korlátozzák az eszköz látómezejét, nagy területet kitarva a távolabbi területrészekre. A mérés során három, közepes méretű (14 cm) céltárggyal dolgozunk. Az álláshely kiválasztása után elhelyezzük a céltárgyakat. A műszerrel egy teljes szkennert készítünk, majd részterület szkennerekkel külön bemérjük a céltárgyakat is. Következő lépésben áthelyezzük az álláspontot a céltárgyak mögé, majd újabb teljes felmérés és részletmérések következnek. Ezután áthelyezzük a céltárgyakat az álláshely változtatása nélkül, és részletmérésekkel rögzítjük az új céltárgyak helyzetét. Csak ezután megyünk tovább a következő álláshelyre, ahol újabb teljes szkennert és részletmérések következnek, majd a ciklus újraindul. Két felmérési nap között az utolsó két céltárgyat kint kell hagyni a terepen, hogy a legközelebbi felmérési napon ugyanúgy meg legyen a minimálisan szükséges két illesztőpont, mint korábban. A felmérésekhez Trimble TX6-os lézert használunk. Az álláspontonkénti teljes terület szkennert közepesen nagy felbontású módban készítettük. Ebben a felmérési módban a pontsűrűség már kimondottan magas, egy a

szkennertől 30 méterre lévő objektumon átlagosan 1,1 cm-ként keletkezik egy mért pont. A céltárgyakra irányzott részterület szkenei esetében a jobb felismerhetőség és a pontosabb illesztés miatt a legnagyobb felbontást használtuk, ami átlagosan 0,6 cm-es távolságban keletkeztet pontokat egy 30 méterre lévő tárgyon. Ezen paraméterek mellett, átlagos erdei környezetben és lombtalan állapotban egy álláshelyen nagyságrendileg 240 millió pont leképezése történik meg. A méréseket téli, lombtalan állapotban készítettük az állomány-szerkezet minél jobb leképezése érdekében (3. ábra).

A felmérések terepi munkarészeinek befejeztével az adatokat Trimble Realworks, ill. Lidar360 szoftvercsomaggal dolgozzuk fel. A felmérési pontokban keletkezett pontfelhőket a céltárgyak alapján egymáshoz illesztjük, majd az egyesített pontfelhőből a gyorsabb feldolgozhatóság érdekében egy térben kiegyensúlyozott mintavétellel egy kezelhető méretű pontfelhőt készítünk, melynek minimális pontsűrűsége 3 cm. A pontfelhőt a referencia pontok alapján vetületbe illesztjük, majd megkezdődik a feldolgozás.

Első lépésben kiszűrjük az outlier pontokat, majd leválogatjuk az erdő talajának felszínéről gyűjtött pontokat. A talajon lévő pontokból készül a domborzatmodell, amelynek rácsméretét 25 cm-ben határoztuk meg. A domborzatmodellből határozzuk meg a mintaterületek ezzel összefüggő paramétereit, mint a kitettség, lejtés, felszinforma kategória, stb. A domborzatmodell felbontása lehetővé teszi, hogy ez alapján térképezzük a területen futó utakat, nyiladékokat, vagy éppen vízmosásokat egyaránt.

1.2 A termőhelyfeltárás módszere (Felelős: Illés Gábor)

A termőhelyfeltárást direkt mintavétellel és digitális térképezési módszerekkel terveztük elvégezni. A feltárás tervezéséhez felhasználtuk az elérhető talajadatbázisok adatait, a területről készült szintvonalas térképi adatállományt, valamint a terület földtani térképét. A térképi adatokból előzetes felszinforma – talajtípus kategorizálást végeztünk kijelölve azokat a területrészeket, amelyekben belül homogén talajtulajdonságokra számítunk, illetve a jellegükben várhatóan különböző területeket. Példaként említve az alábbi kategóriák elkülönítésére törekedtünk: nyílt, egyenlejtésű területek, lejtőlábak, gerincek, dombtetők, völgyfenekek, stb. A kategóriák elkülönítése után minden kategóriában kiválasztottunk néhány jellemző helyen lévő MVP pontot, ahol a részletes feltárásokat elvégezzük. A feltárásokhoz nagyméretű, motoros talajfúrót használtunk, amellyel lépésenként 1 méteres talajtömböt tudunk kiemelni, leírni és mintázni. A további talajmintavételek szükségességéről és számáról az első mintavételi kör értékelése után döntünk, amikor már látszik, hogy mekkora változatosság várható talajtulajdonságok értékében.

3. ábra: A terepi felmérés egy álláspontja

A mintavételek során gyűjtött mintákat az ERTI Ökológiai Laboratóriumában dolgoztuk fel. A mintavétellel nem érintett területek vonatkozásában a talajparamétereket térbeli kiterjesztéssel becsültük a digitális térképezési módszertanban szereplő standard eljárások alkalmazásával. Az eredményeket térképi formában egységesítettük és digitális változatban adjuk át.

A talajhoz, illetve a domborzathoz köthető, lokális termőhelyi paraméterek mellett vizsgáltuk a terület klimatikus adatait is tekintettel a klímaváltozási események várható alakulására a rezervátum vonatkozásában. A vizsgálatokhoz a múlt és a jelen állapot mellett két jövőbeli időszak, és két kibocsátási forgatókönyv szerinti klímamodell becsléseket használtunk.

1.3 Botanikai és ANÖV felmérés módszere (Felelős: Horváth Bálint)

A botanikai felméréseket a rezervátumok HTV protokolljában megadott módszertan szerint végeztük el. A felmérések eredményei mellett a felvételek adatait a rendszeresített adatlapokon, digitális formában is átadjuk.

A mintavételi módszer Ódor és mtsai (2009) munkáját követte. Az előzetesen kijelölt 50x50 méteres rácsháló metszéspontjaiban voltak a mintavételi pontok. Egy adott MVP körül 6 méter sugarú körben 30 db almintakört (0,5 m²-es – 40 cm sugarú) jelöltünk ki szemi-random módon: a körön belül találmra elhajított mintafellevő egység (2 szög közé feszített 40 cm madzag).

Az almintakörökben minden ott gyökerező lágyszárú, illetve 50 cm-nél alacsonyabb fásszárú növény jelenlétét rögzítettük. Emellett megbecsültük a 6 m sugarú körben az aljnövényzet borítását %-ban kifejezve.

Az ÚJCS felvételezési protokoll esetében a mintavétel módszer Horváth (2022) ajánlásait követte. A MVP körül kijelölt 6 méter sugarú kör köríve mentén elhelyezünk 8 db 4 m²-es (113 cm sugarú kör) mintavételi egységet a fő- és mellékégtájak szerint. Az almintakörökben minden cserjefajra és az újlati szintet képző fafajra egyedszámolást (magas borítás esetén egyedszám becslést) végeztünk. Emellett rögzítettük az egyes egyedek csúcsragottságát is.

1.4 FAÁSZ felmérés módszere (Felelős: Illés Gábor)

A faállomány vizsgálatok alapját a terepi megfigyelések mellett a szkenneléssel gyűjtött pontfelhő adatok képezték. A domborzatmodell alapján elkészítettük a faállományt jellemző normalizált felületmodellt. A normalizált modellen az algoritmus segítségével azonosítjuk a faegyedeket és levezetjük azok jellemző dendrometriai paramétereit. A faegyed azonosításnál minden 5 cm feletti mellmagassági átmérővel rendelkező egyedet megkeresünk a teljes területen. Az algoritmus eredményeként az egyes fákról a koordinátáik mellett, az egyedi fa azonosítót, a mellmagassági átmérőt, a famagasságot, és a korona méreteit (átmérő, terület, térfogat) tartalmazó táblázatos adatállomány készül. Az algoritmus által megtalált faegyedek adatait ellenőrzés alá vetettük, hogy a hibás adatokat ki lehessen szűrni és javítani a pontfelhő részletesebb vizsgálatával. A fenti ellenőrzés után az MVP-k rácshálóját és az MVP-k körül generált 8,92 m sugarú kör shape-t használva megmintáztuk a faállományt. A körbe eső faegyedek adatait felvittük a FAÁSZ adatlapra. A 2-es sávot használó, szög számláló mintavételbe eső fák azonosítása ezután történt. A mintavétel szimulációja az MVP-k középpontjától mért távolsággal könnyen automatizálható. Ha bármelyik fa bármely MVP-től méterben mért távolsága kisebb, vagy egyenlő, mint a fa cm-ben mért átmérőjének a 35,35534-szerese, akkor a fa beleesik annak az MVP-nek a szög számláló mintájába. A fák leválogatása a távolságmátrix létrehozásával és az átmérő alapján elvégezhető. A mintába eső fák adatait ugyancsak rögzítettük az adatlapokon. (A fafaj meghatározásának alapjául a terepi felvételek szolgáltak. Kérdéses esetben a fafaj a habitus, az ágszerkezet, a faméret, a törzsalak, ill. a kéregmintázat alapján a pontfelhőből is megállapítható, ha ismerjük a terület fafajkészletét.) A

lézeres adatok fafaj szerinti osztályozása minta adatállományok segítségével történt. A minta adatok alapján gépi tanuló algoritmust használtunk a faegyedek fafajba sorolására. A fekvő holtfa mennyiségének kimutatására a talajra eső lézeres pontokat osztályoztuk a felszíntől mért magassági kilengések vizsgálatával. A hosszan elnyúló kilengési értékek rajzolják ki a fatörzsek helyzetét, amit aztán a magasságkülönbségek pontról pontra történő leképezésével törzsátmérővé alakítunk. Az álló, vagy nem teljesen kidőlt holt fák azonosítása vizuális interpretációval történik.

2. Eredmények

2.1 Domborzati térkép, kitűzések (Felelős: Illés Gábor, Horváth Bálint)

A Remetekert erdőrezervátum magterületének széle egy oldalról, kb. 300 méterre közelíthető meg autóval, az útviszonyok miatt. A kijelölésre szánt terület domborzata és faállomány szerkezete változatos.

A térinformatikai fedvény szerint 131 MVP kitűzését volt szükséges elvégezni, amelyből 123 kitűzést végeztünk el a terepi adottságokból kifolyólag.

A térinformatikai rendszerben megszerkesztett háló metszéspontjaiba terepen, karóval megjelöltük az MVP középpontját, majd 3 db fát, jól látható jelölőfestéssel a levett karó irányába megjelöltünk (így a jövőben könnyebben megtalálható). Emellett minden MVP sorszámát elhelyeztük, a legközelebbi fa tövében (4. ábra).

4. ábra: Kitűzött mintapont

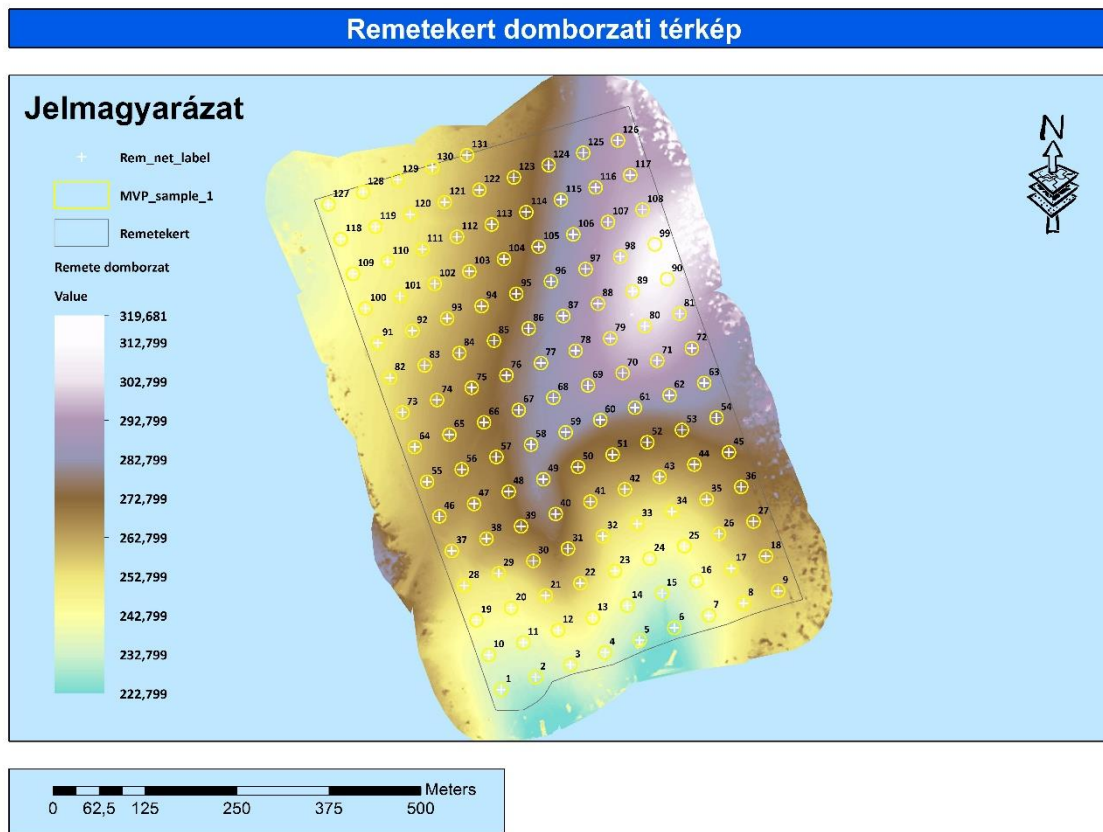
A munka során törekedtünk a lehető legpontosabb kijelölésre. Ennek érdekében a GSP a munka teljes ideje alatt külső antennával működött, illetve a MVP-k közelében minden alkalommal RTK-t használtunk (enélkül nem lehetett pontosan kijelölni a pontokat). Egy pont kitűzési helyét akkor fogadtuk el, ha a GPS jel horizontális és vertikális hibahatára 1 méteren belül volt. Ellenkező esetben addig vártunk az adott pont körül, amíg a hibahatár elfogadható értékre csökkent. Néhány esetben hosszás várakozás után (20-30 perc) lehetett csak kellően alacsony hibával kitűzni az MVP-t (főként a lejtők és völgyek alján, illetve a fák által nagyon erősen árnyékolt részeken).

Néhány MVP erdei útra, vagy annak közvetlen közelébe esett. Az erdei utakat az erdészek és vadászok rendszeresen használják, amit a kitűzés során is megtapasztaltunk. Ennek megfelelően az utakon nem nőtt fel sem újulat, sem lágyszárú növényzet, így ezeket az MVP-eket nem tűztük ki.

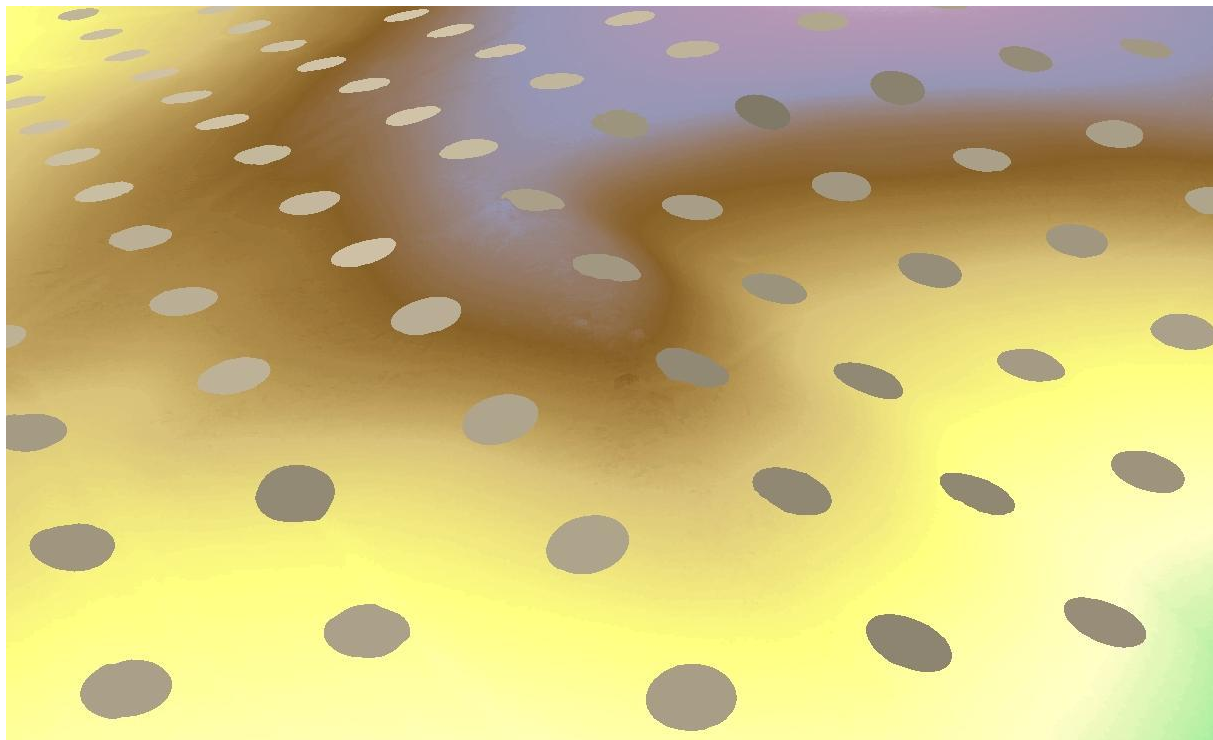
A MVP-k körül 6 m sugarú körben szükséges majd elvégezni az aljnövényzet (ANÖV), az újulat és cserjeszint (ÚJCS), illetve 8,92 m sugarú körben a faállományszerkezet (FAÁSZ) vizsgálatát. Ezért azokat a MVP-eket, amelyek körül nem volt kijelölhető valamely növényzeti szint felmérésének mintaköre anélkül, hogy útra essen, kihagytuk a kitűzésből annak érdekében, hogy külső tényező (pl. a növényzet „kikopása” az út használatából eredően) ne befolyásolja a mintavétel eredményét. A kitűzésből kihagyott MVP-k a következők: 44, 73, 76, 119, 128, 129, 130, 131.

A 9-es MVP szintén erdei út mellé esik, de a helyszínen nem tudtuk eldönteni, hogy az adott utat valóban használják-e még, vagy csak egy korábbi, már használaton kívüli út, ezért ennek kitűzését elvégeztük.

A lézeres felmérésből elkészítettük a terület domborzatmodelljét, amelyet az 5. ábrán mutatunk be. A modell terepi felbontása 25 cm, ami alkalmas arra, hogy akár a közelítő nyomokat, kidőlt fák gyökértányóját, illetve az utakat is lássuk a felületen. A 6. ábrán a domborzatmodellre illesztett mintavételi pontok láthatók, a 7. ábra pedig a térképezett faegyedek is láthatók a magasságuknak megfelelő kiemeléssel a felületből. Magát a pontfelhőt is lehet külön elemezni, illetve vizuálisan értékelni (8. ábra), ide értve akár az osztályozott pontfelhőt, amelyen belül példaként a talajra eső pontok madártávlati képét mutatja a 9. ábra.

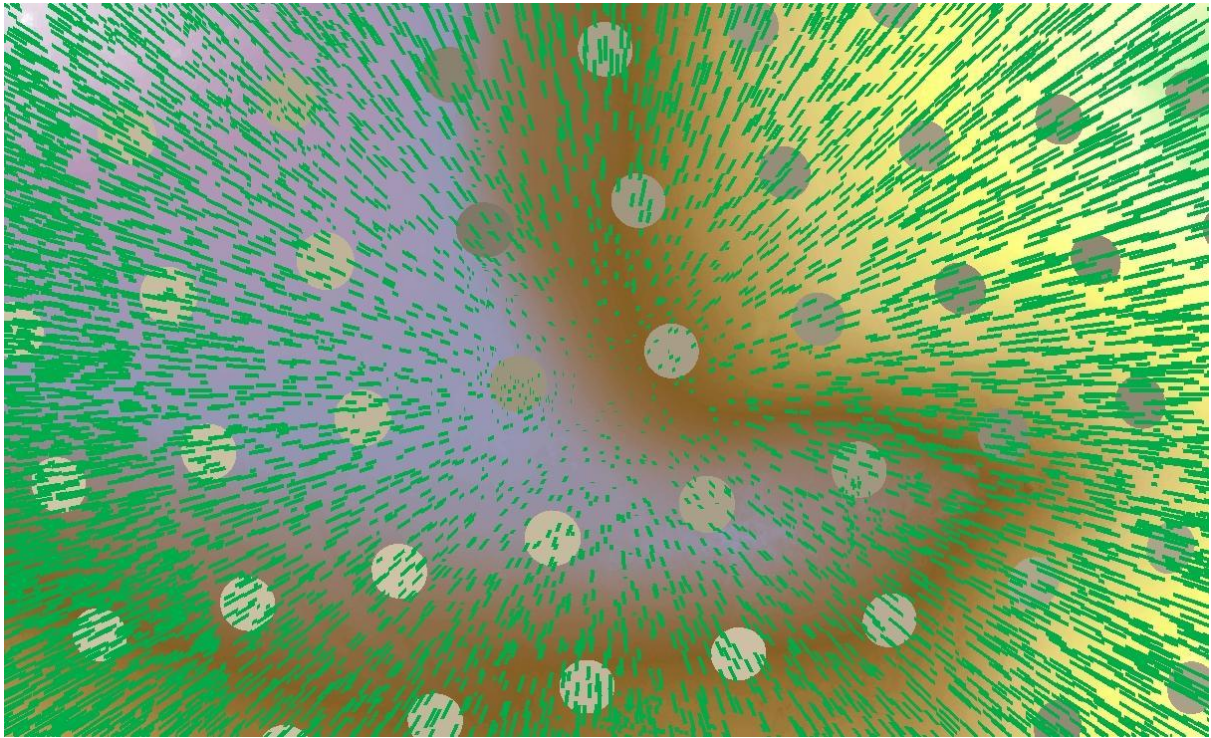

5. ábra: A Remetekert domborzatmodellje az MVP-ekkel.

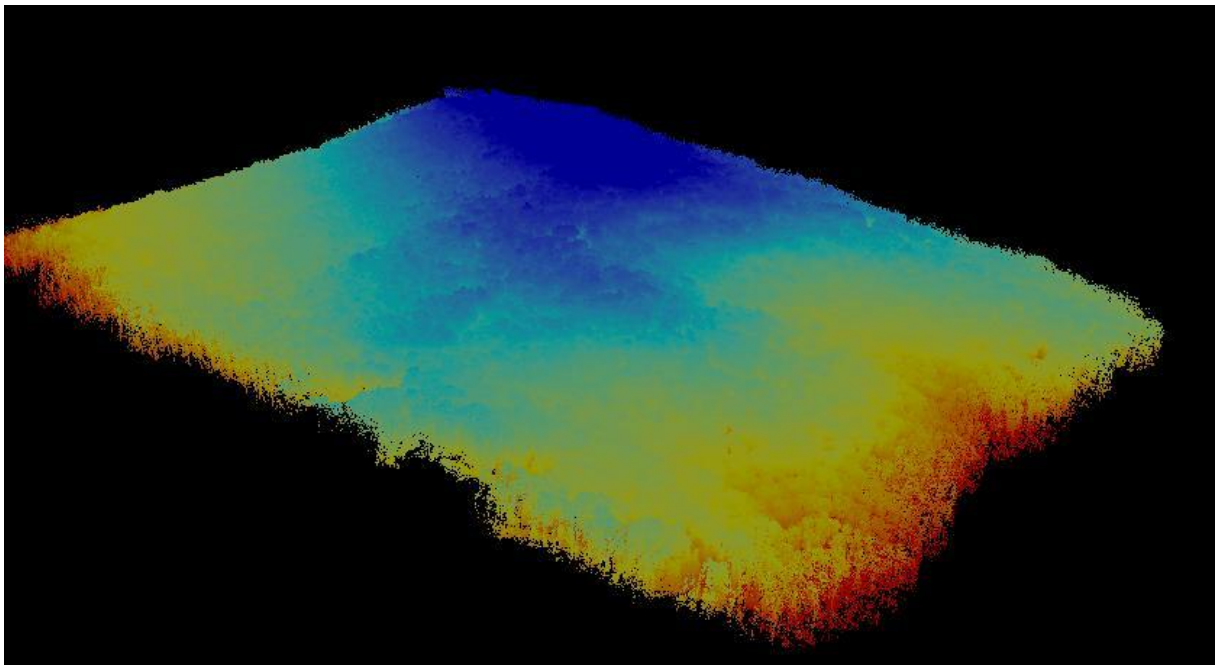

6. ábra: A domborzatmodellre fektetett MVP pontok perspektív képe.

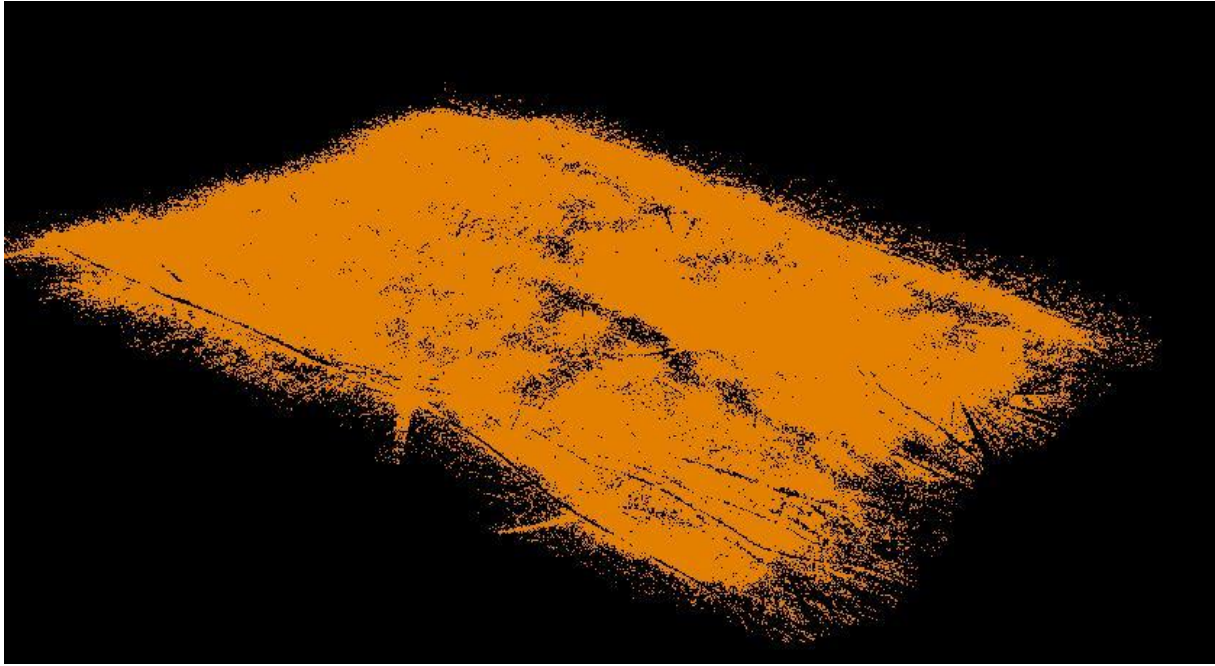

7. ábra: A domborzatmodellre illesztett faegyed pozíciók a fák magasságával egyező kiemeléssel.

8. ábra: A teljes szkennelt pontfelhő magasság szerint változó színezéssel.

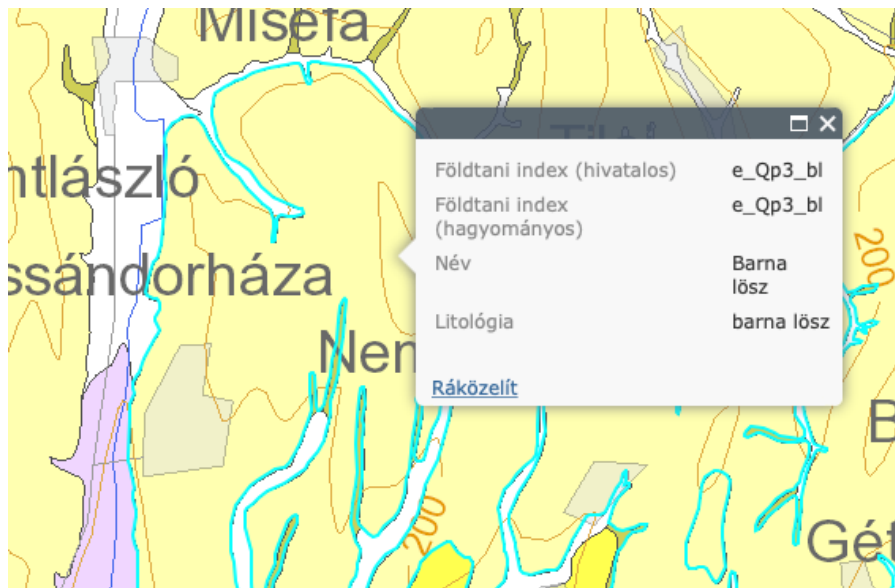
9. ábra: A talajfelszínre eső pontok a szkennelt állományból.

2.2 A terület termőhelyi viszonyai (geológia, éghajlat, talajszelvények értékelése, talajtérképek) (Felelős: Illés Gábor)

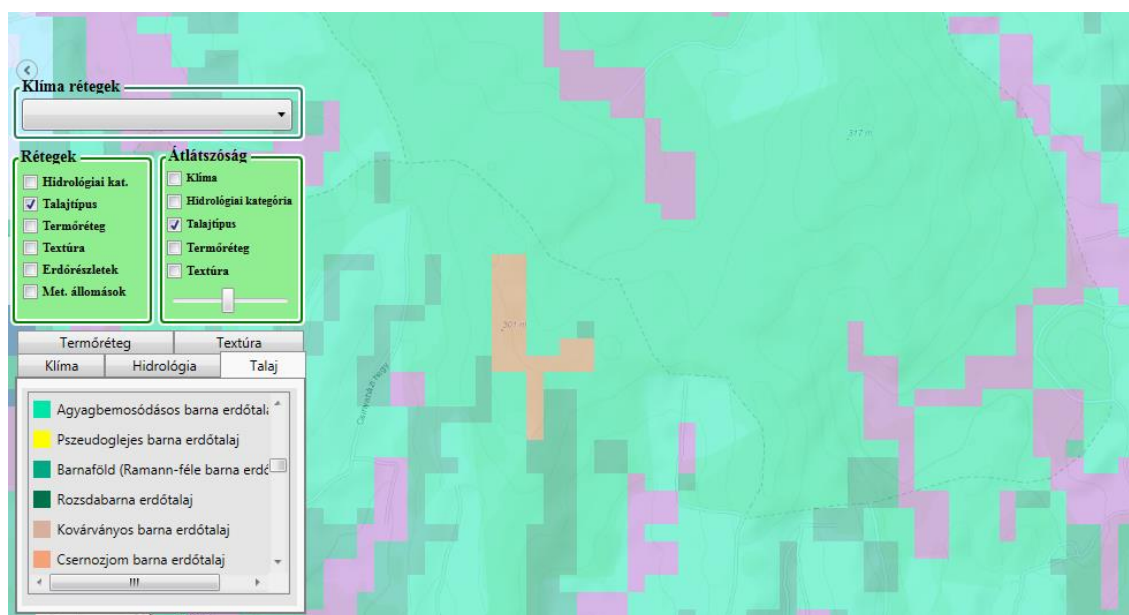
A terület a klimatikus viszonyokat illetően jelenleg a gyertyános-tölgyes klímaosztályba sorolható. A klímamodellek becslései alapján a század második felére ez a kedvező állapot várhatóan megváltozik és a terület fokozatosan átcsúszik a cseres, illetve kocsánytalan tölgyes klímaosztályba a kelet-nyugat irányú klímaosztály eltolódás eredményeként. Ezt a változást megerősítik a dunántúli régióban végzett műszeres vizsgálatok eredményei is.

Ennek a változásnak a nyomán várhatóan erőteljes erdődinamikai folyamatok megindulására kell számítani, így ez a rezervátum segíthet a természetes alkalmazkodási folyamatok tanulmányozásában.

A terület sekély földtani adottságait tekintve a földtani térképeken a rezervátum magterületének szinte egésze barna lösz alapkőzeti besorolásba esik. A terület kis részén – az időszakos patakmedrek területén – folyóvízi üledék besorolású alapkőzetet prognosztizálnak a térképek. A felvételek során ez az adat nem nyert megerősítést. Az összes feltárási helyen lösz alapkőzetet találtunk (10. ábra).

10. ábra: A rezervátum területének földtani térképe és annak besorolása.

11. ábra: A rezervátum területe a talajtípus térképeken

A hidrológiai viszonyokat tekintve a rezervátum területe gyakorlatilag talajvíz mentesnek tekinthető, a talajvízszint várható értéke 10-20 méterrel van a felszín alatt a magterületen. Állandó vízfolyás a magterületen nem található. Ennek ellenére a felszíni vizekből időszakos vízfolyások alakíthatnak ki – ahogy erre a földtani térkép utalt –, illetve a lejtők lábánál előfordulhat szivárgó víz hatása, igaz erre utaló jelet a felméréseknél nem találtunk. Ezekből kifolyólag a rezervátum termőhelyeit többlet vízhatástól mentes termőhelyeknek kell tekinteni, vagyis az erdő csak a csapadékból beérkező vízmennyiségre számíthat.

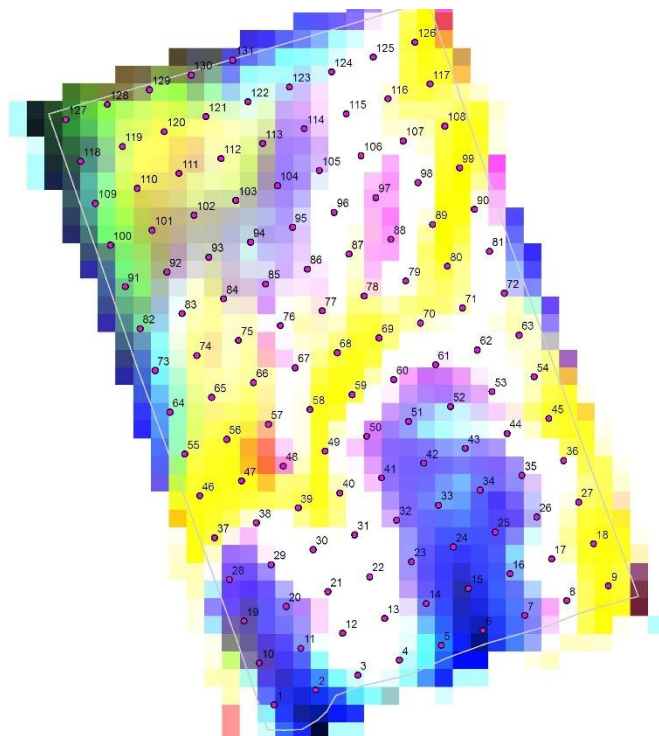

A talajtani térképek szerint a rezervátum magterületének uralkodó talajtípusa az agyagbemosódásos barna erdőtalaj. E mellett a nagyobb völgyek alsó szegmenseiben lejtőhordalék erdőtalajokat prognosztizálnak a modellek (11. ábra). A felmérések során a térképekkel összhangban, a legtöbb esetben mi is agyagbemosódásos barna erdőtalajokat találtunk. A völgyekben is ez a talajtípus dominált, csak a mélyebb fekvésű részeken a termőrétege is mélyebb ezeknek a talajoknak. A gerinceken azonban jóval sekélyebb barnaföldeket találunk csak, ami megmutatkozik a faállományok fejlődésében és összetételében is.

A rezervátumban a 12. ábra szemlélteti azokat a felszínforma kategóriákat, amelyek mintázását a vizsgálatok során elvégeztük. Az ábrán a különféle színek az egyes felszínforma típusoknak, illetve azok átmeneteinek felelnek meg. Az egyes típusokban választott mintavételi MVP-k az alábbiak voltak:

- 10-es, 18-as, 28-as, 33-as, 42-es, 56-os, 68-as, 80-as, 82-es, 99-es, 117-es, 118-as, 119-120-as, 126-os.

A pontokon a módszerekben említett módon végrehajtottuk a talajmintavételt (13. ábra).

12. ábra: A Remetekert erdőrezervátum magterületének felszínforma kategóriái az MVP pontokkal. A színek jelentése: gerinc, dombtető: sárga; nyílt lejtők, vagy sík területek: zöld; völgyfenék: sötétkék; lejtőláb, nyereg: lila; növekvő esésű lejtők: fehér.

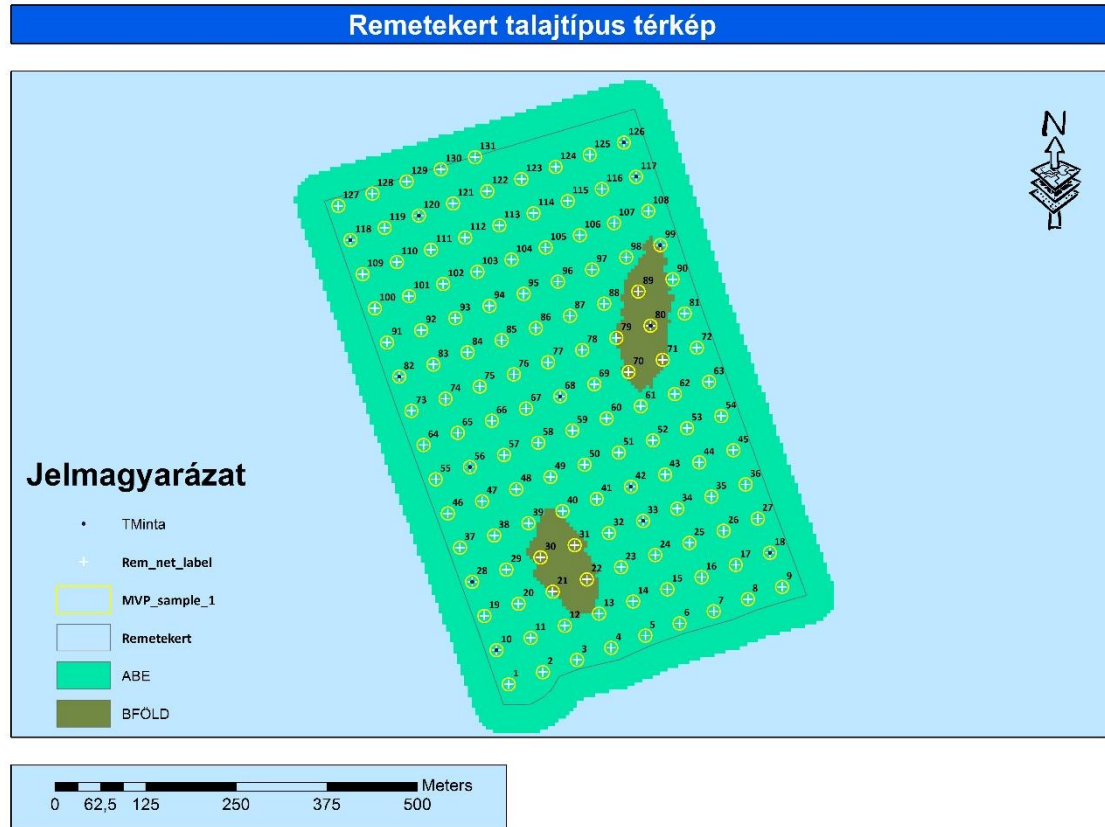
13. ábra: Talajmintavétel a kijelölt MVP területeken.

Az egyes mintavételi helyek termőhely-felvételi adatai a mellékletekben találhatóak. E helyen az összefoglaló adatokat és eredményeket mutatjuk csak be.

Az egyes mintavételi helyeken talált talajtípusok zöme agyagbemosódásos barna erdőtalaj volt. A 14 mintavételi helyből 12 esetében találtunk ilyen talajtípust a maradék két esetben Ramann-féle barnaföldeket azonosítottunk. Ahogy fentebb is említettük, a barnaföldek a magasabb térszinteken, a dombok gerincein fordulnak elő. Míg az agyagbemosódásos talajok esetében a jellemző termőréteg vastagság a mély, vagy igen mély kategóriákba esik (80-100 cm), addig a barnaföldek esetében a termőréteg vastagsága jellemzően középmély (45-50 cm). A területen található talajok fizikai félesége meghatározóan vályog kategóriába sorolható.

A terület talajai kilúgzottak, jellemzően savanyú kémhatású feltalajokkal. A C-szintben azonban jelentős mésztartalmakat mértünk, ami a lösz esetében normálisnak tekinthető. A magterület talajai nem erodáltak és a felső talajszintekben megfelelő humusztartalmúak. Az átlagos szerves széntartalom a talajok felső 10 cm-ben a száraz tömegre vonatkoztatva 3,4%. A mért tápanyagszintek alapján a faállományok számára a talajok tápanyag szolgáltató képessége megfelelő. Nem találtunk talajhibára utaló nyomot. A részletes laborvizsgálati adatokat külön fájlban mellékeljük a jelentéshez. A felvételi adatok és a lézeres domborzatmodell

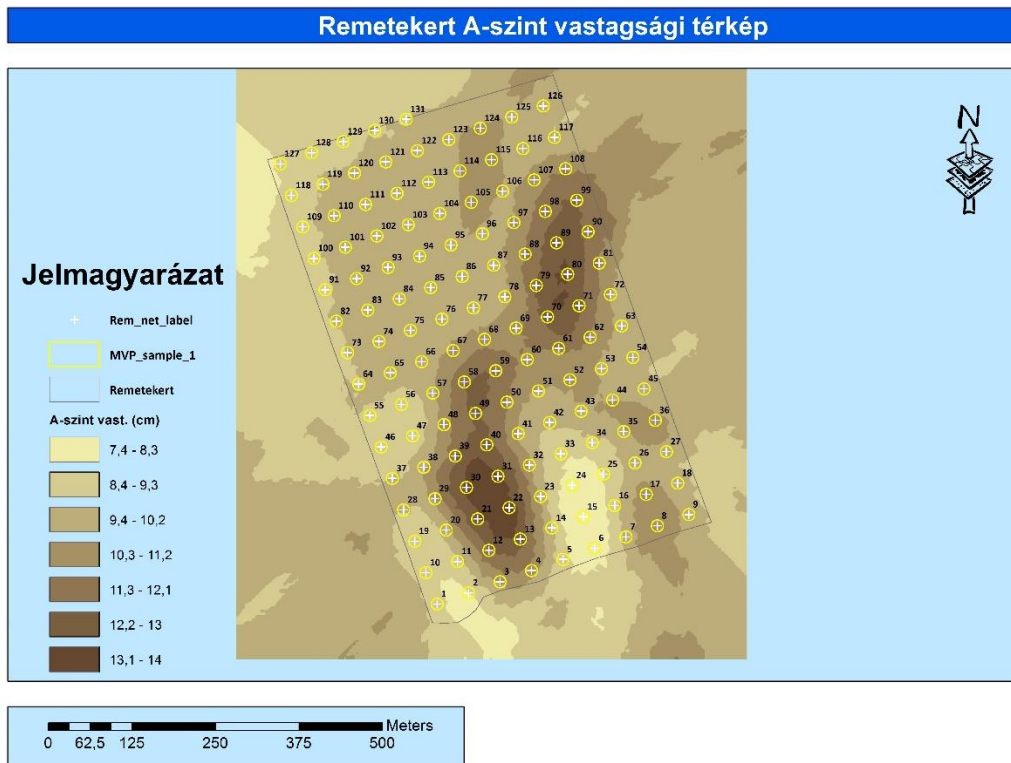
felhasználásával talajtérképeket szerkesztettünk. A talajtérképek a talajtípuson kívül tartalmazzák a talaj mélységét az alapkőzetig, valamint az egyes szintvastagságok várható értékét is (A, B szintek). A térképeket a 14-17. ábrák mutatják be.

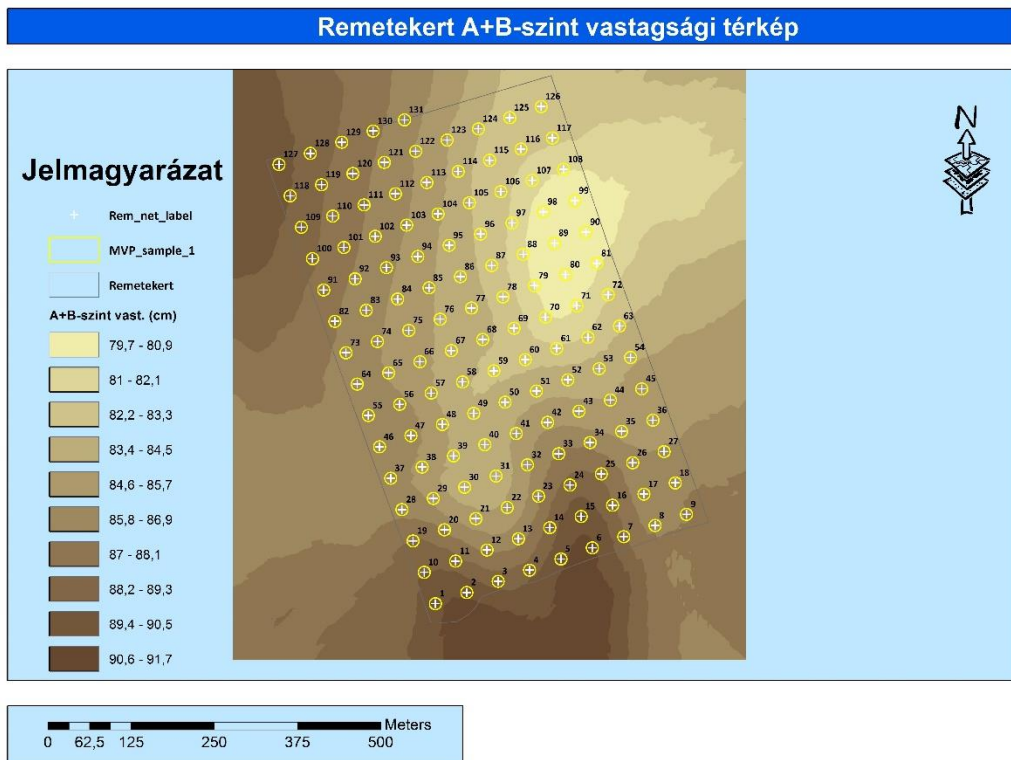
14. ábra: A Remetekert erdőrezervátum magterületének talajtípus térképe A fekete pontok a mintavételi helyeket jelölik.

A 14. ábrán látható, hogy a terület zömét – ahogy várható volt –, az agyagbemosódásos barna erdőtalajok fedik be. A gerinceken kisebb területen barnaföldek találhatók. A 15. ábrán az A-szint becsült mélysége látható. Ez a szint a gerinceken nagyobb vastagságot mutat, mint a völgyekben, de csak pár cm különbség látható, ami a gyorsabban kiszáradó gerinceken a lassabb lebomlási folyamatok következménye lehet. Összességében a magasabb és a meredekebb térszinteken 10-12 cm-el sekélyebb termőrétegek alakultak ki, mint a völgyekben (16. ábra) és itt már a felszíntől 1 m-es mélységben is megtalálható a lösz alapkőzet. A 17. ábrán pedig a felső talajréteg becsült humusztartalmát láthatjuk a magterületen belül. Az ábrák becslésének érvényességi határai a magterület határával esnek egybe, azon kívül nem értelmezhetők.

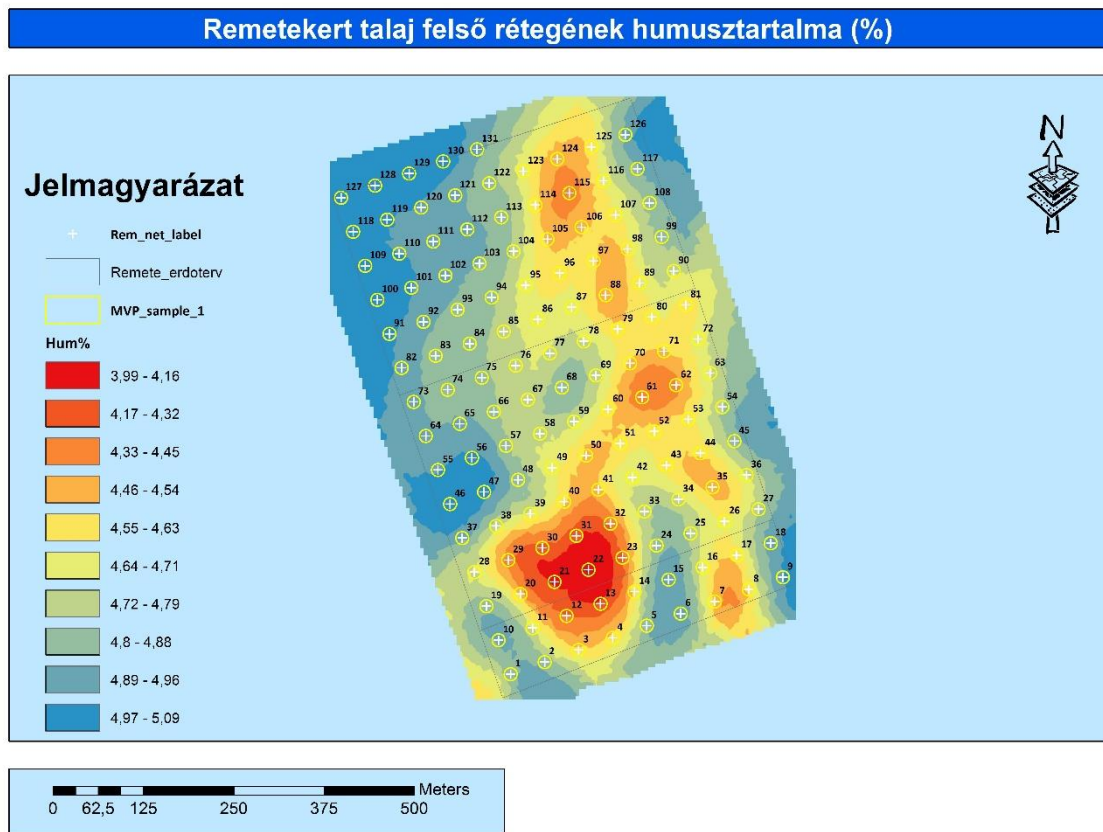

15. ábra: Az A-szint becsült mélysége a magterületen belül

16. ábra: Az A-, és B talajszieintek együttes mélysége.

17. ábra: A felső (A) talajszint humusztartalma %-ban.

A magterületre vonatkozó térinformatikai fedvényeket az adatmellékletben digitális formában is elhelyezzük.

2.3 Botanikai és aljnövényzeti viszonyok és térképek (Felelős: Horváth Bálint)

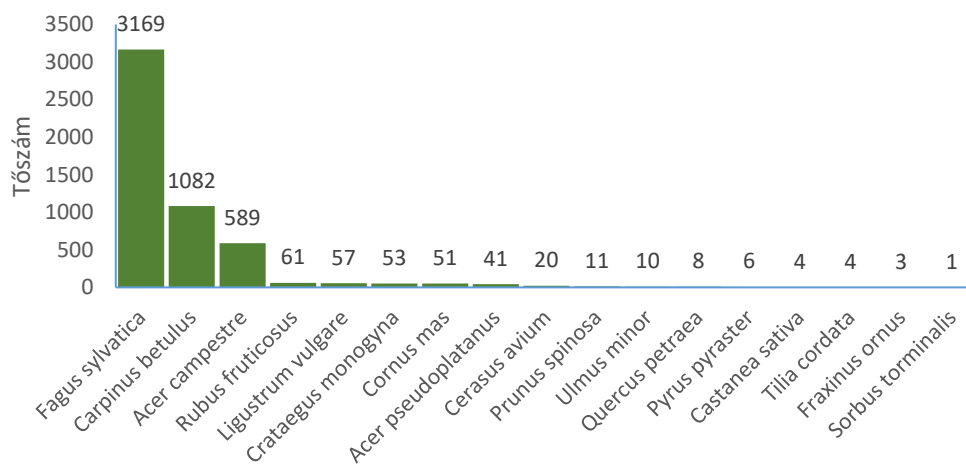
A növényállomány vizsgálatára meghatározott módszertanok alapján az aljnövényzet- (ANÖV) és az újulat-cserje szint (ÚJCS) felmérését végeztük el 2022. 08.09-30 közötti időszakban. Az ANÖV vizsgálat optimális időszaka május, amikor a tavaszi geofitonok még megtalálhatóak és a nyári aspektus növényfajai is megjeletek már. Technikai okokból kifolyólag a vizsgálatot csak a nyári aspektus második felében tudtuk elvégezni.

Az újulat és cserjeszint borítása igen változatos, nudum cserjeszint éppúgy előfordul, mint magas borítási értékű. A cserjefajok száma és borítása alacsony, legjellemzőbb fajok a fagyal (*Ligustrum vulgare*), egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*) és a kökény (*Prunus spinosa*). Az állomány alkotó fő fafaj fiatal egyedei alkotják az újulat és cserjeszint jelentős részét, elsősorban bükk (*F. sylvatica*) és gyertyán (*C. betulus*).

Az aljnövényzet denzitása általában alacsony, gyakoriak a bükk, a gyertyán és a mezei juhar csíranövényei. Főleg mezofil erdőkre jellemző lágyszárú fajok fordulnak elő, melyek közül a szagos müge (*Gallium odoratum*), az erdei iszalag (*Clematis vitalba*) és különböző sás fajok (*Carex* sp.) gyakoribbak. Emellett félcserjék is előfordulnak, elsősorban szeder (*Rubus fruticosus*) és borostyán (*Hedera helix*).

Az újulati szint

Az újulat és cserjeszintben összesen 17 fajt detektáltunk, egyedszám viszonyaikat a 18. ábra szemlélteti.

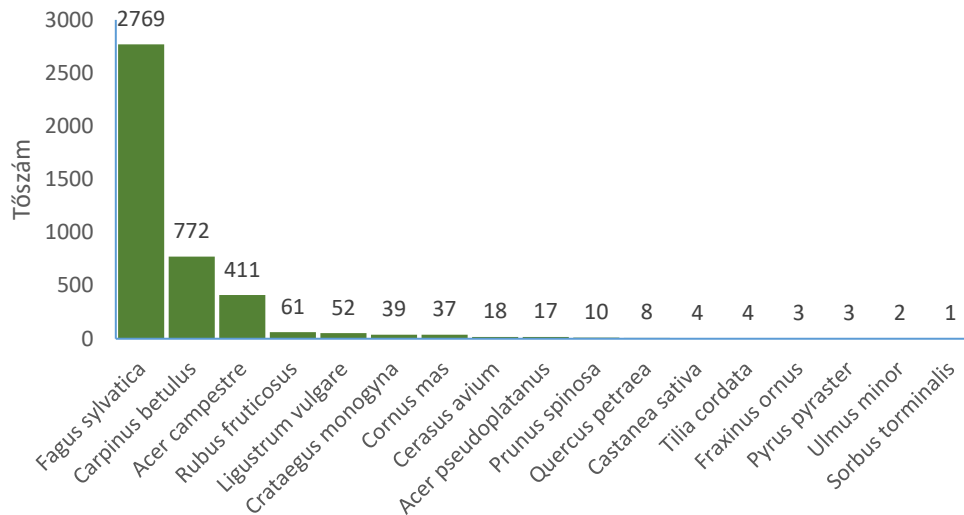

18. ábra: A Remetekert erdőrezervátum újulat- és cserjeszintjében megfigyelt fajok és egyedszám viszonyaik.

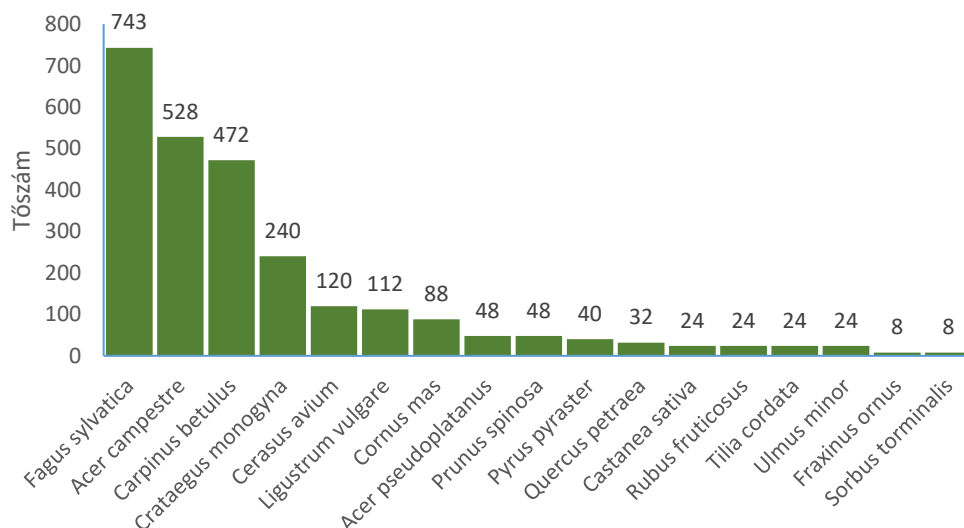
Az újulati szint és cserjeszint az erdőrezervátum felmérés protokoll alapján külön-külön került rögzítésre. A két szint fajainak egyedszám viszonyai jelentősen különböztek a bükk esetében. A fiatal bükk egyedek darabszáma az újulati szintben 2769, míg a cserjeszintben 743 tő volt. További különbség volt, hogy az újulati szintben több gyertyánt figyeltünk meg, míg a cserjeszintben a mezei juhar egyedszáma volt magasabb. A további megfigyelt fa és cserjefajok példányszáma a cserjeszintben volt magasabb. Az eredmények alapján az újulati szint magasabb denzitása a bükk csemeték nagy egyedszámának következménye (19. és 20. ábra). Az újulat és cserjeszint teljes tőszámát az egyes mintavételi pontokban a 21. ábra szemlélteti.

Az ÚJCS felmérések során rögzítettük a csúcsrágott egyedek darabszámát is az almintakörökben, amely igen magas arányt mutatott. A bükk 93%-a, a gyertyán 82%-a, míg a

mezei juhar 74%-a volt csúcsrágott. Az újulat- és cserjeszint összes egyedét tekintve a csúcsrágottság aránya 86% volt. A csúcsrágottság mértéke jelentősen különbözött az újulati szint és a cserjeszint között. A bükk esetében az 50-130 cm magasságú példányok 99%-a volt csúcsrágott, míg ez az arány a 130 cm feletti egyedek tekintetében mindössze 28% volt. Ez az arány hasonló volt a gyertyán (újulati szintben 99%, cserjeszintben 26% csúcsrágott) és a mezei juhar (újulati szintben 96%, cserjeszintben 8%) esetében is (22-24. ábra).

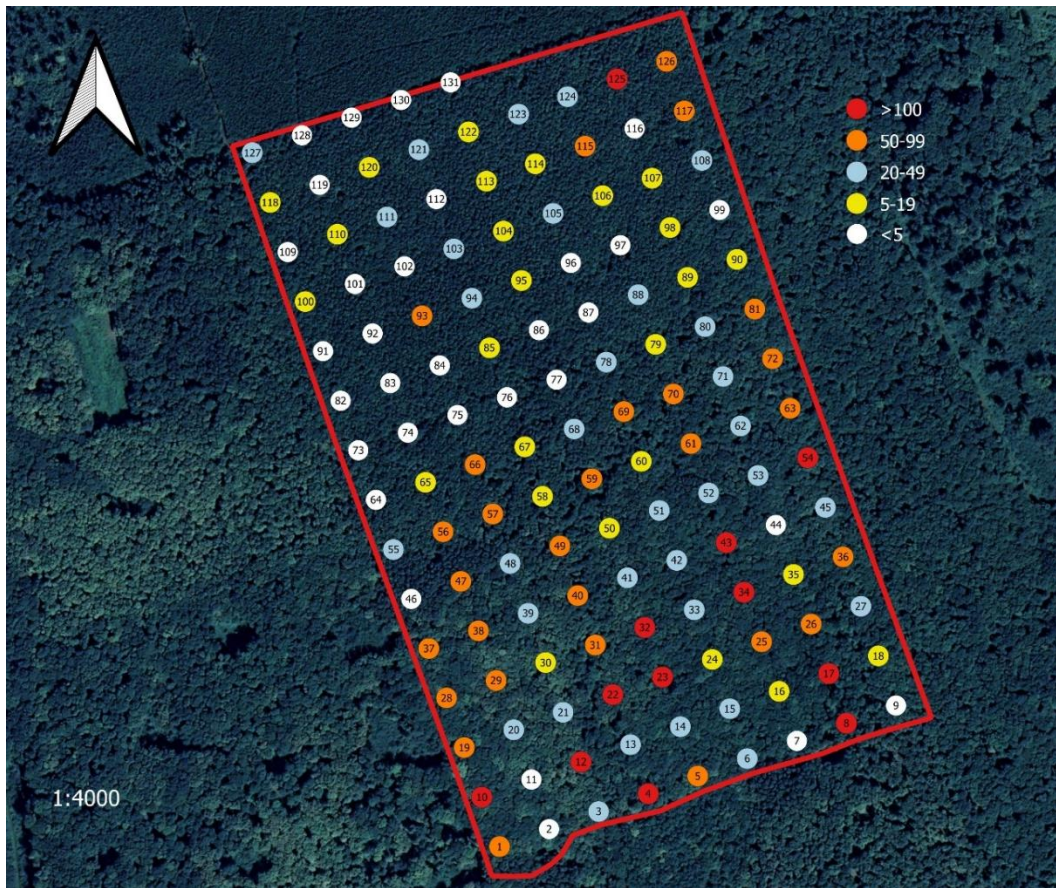

19. ábra: A Remetekert erdőrezervátum újulati szintjében (50-130 cm közötti magasság) megfigyelt fajok és egyedszám viszonyaik.

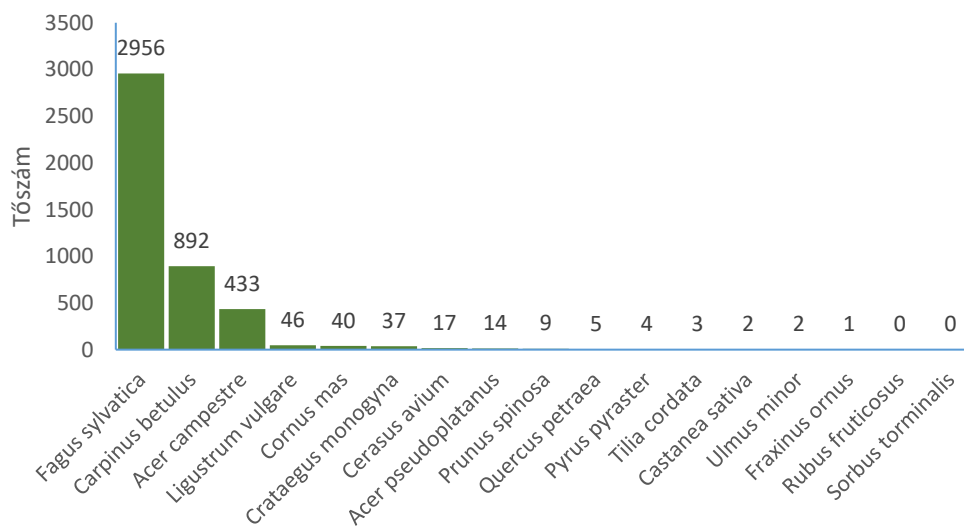

20. ábra: A Remetekert erdőrezervátum cserjeszintjében (130 cm-nél magasabb, max. 5 cm mellmagassági átmérő) megfigyelt fajok és egyedszám viszonyaik.

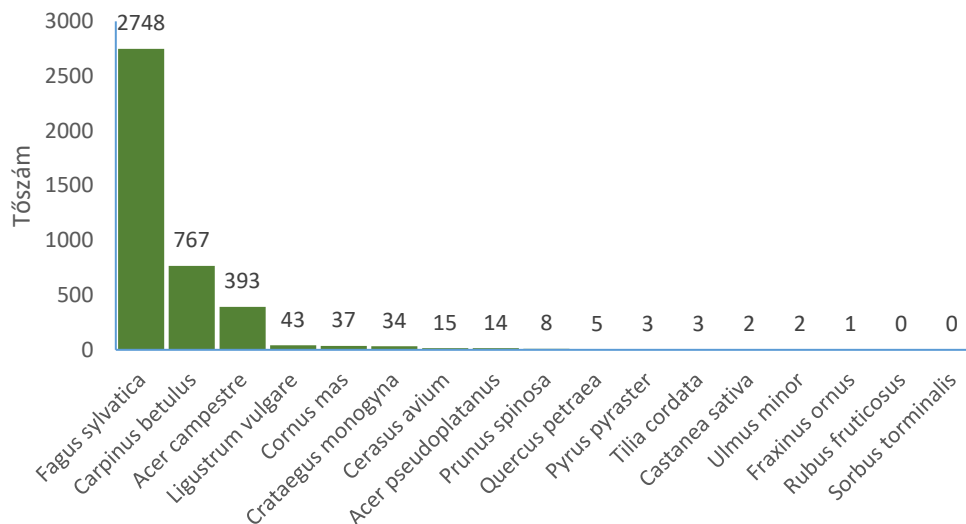

21. ábra: Az újulat és cserjeszint tőszám viszonyai a remetekert erdőrezervátum mintavételi pontjaiban.

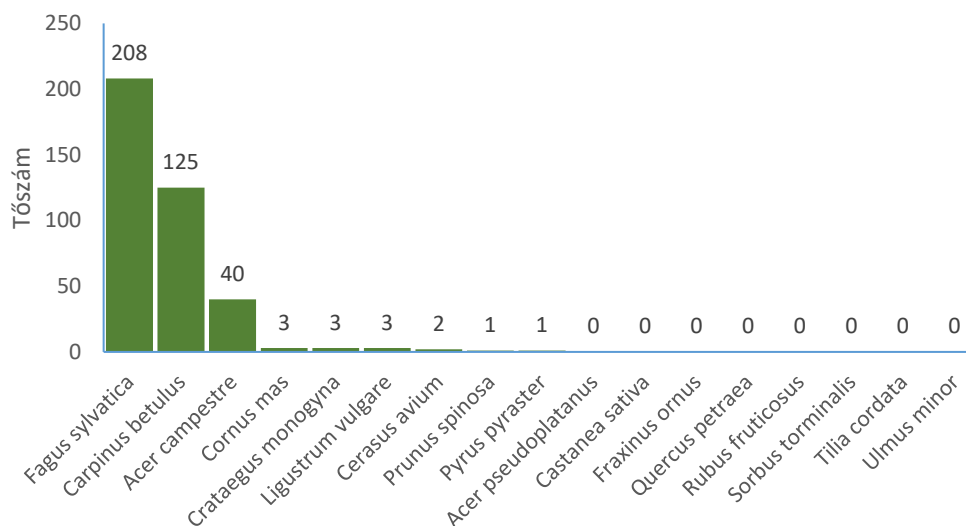

22. ábra: A Remetekert erdőrezervátum újulat- és cserjeszintjében megfigyelt fa- és cserjefajok csúcscrágott egyedeinek száma.

23. ábra: A Remetekert erdőrezervátum újulati szintjében (50-130 cm közötti magasság) megfigyelt fa- és cserjefajok csúcsrágott egyedeinek száma.

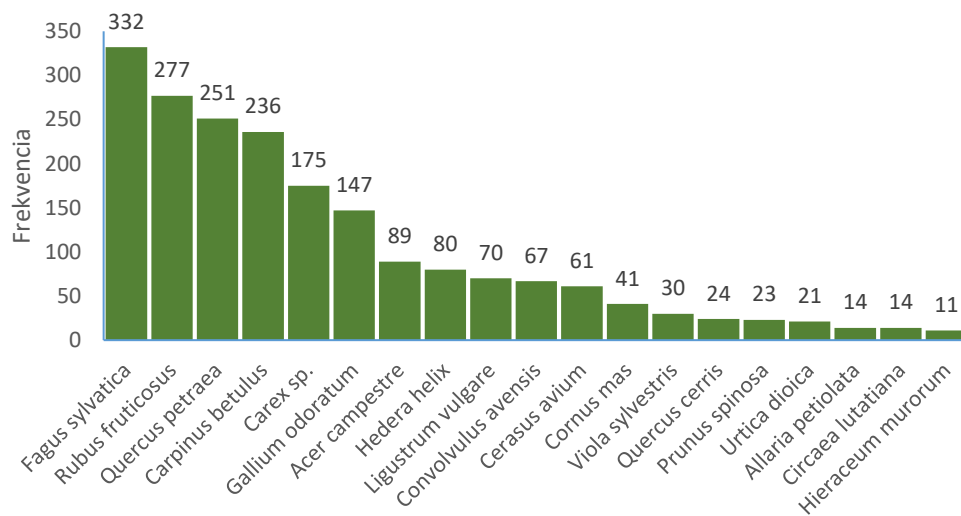

24. ábra: A Remetekert erdőrezervátum cserjeszintjében (130 cm-nél magasabb, max. 5 cm mellmagassági átmérő) megfigyelt fa- és cserjefajok csúcsrágott egyedeinek száma.

Az aljnövényzet

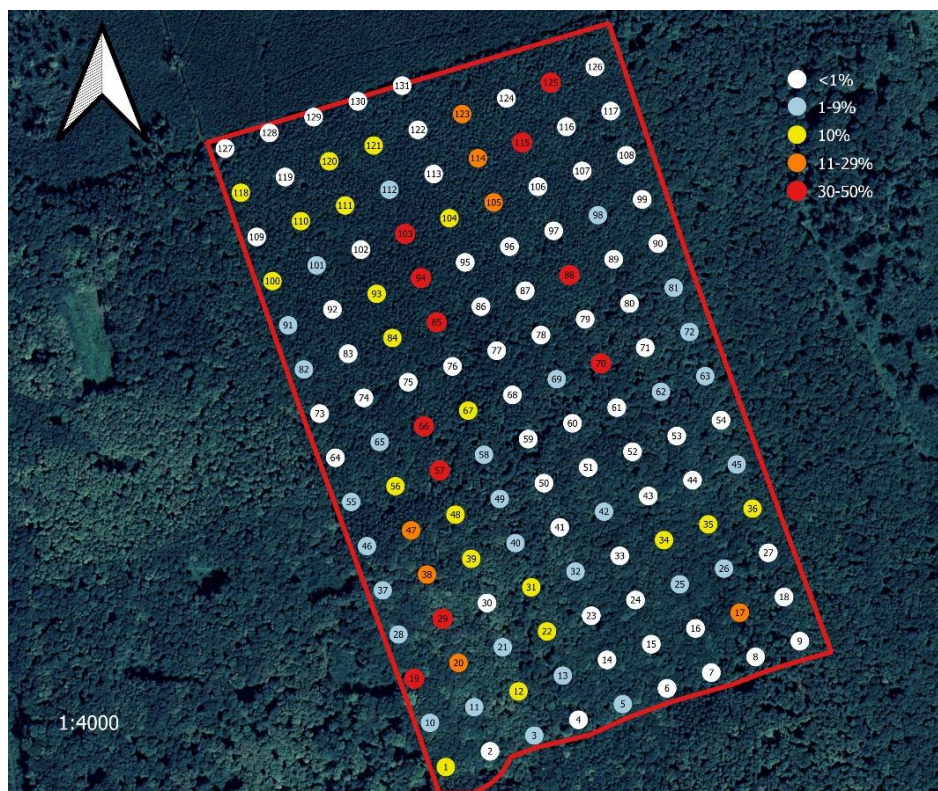
Az aljnövényzet denzitása általában alacsony, gyakoriak a bükk, a gyertyán és a mezei juhar csíranövényei. Főleg mezofil erdőkre jellemző lágyszárú fajok fordulnak elő, melyek közül a szagos müge (*Gallium odoratum*), az apró szulák (*Convolvulus avensis*) és különböző sás fajok (*Carex* sp.) gyakoribbak. Emellett félcserjék is előfordulnak, elsősorban szeder (*Rubus fruticosus*) és borostyán (*Hedera helix*).

Az aljnövényzet felmérések során összesen 43 növényfajt detektáltunk. A mintavételi protokoll alapján az egyes fajok előfordulási gyakorisága (frekvencia) volt megállapítható. Eredményeink szerint a Remetekert erdőrezervátum aljnövényzeti szintjének leggyakoribb faja a bükk (*Fagus sylvatica*), ezt követi a szerder (*Rubus fruticosus*), kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) és a gyertyán (*Carpinus betulus*). A lágyszárú növényfajok gyakorisága jellemzően alacsonyabb, csupán a különböző sás fajok (*Carex* sp.) és a szagos müge (*Galium odoratum*) frekvenciája volt magasabb. Az aljnövényzet leggyakoribb növényfajainak frekvencia viszonyait a 25. ábra szemlélteti.

25. ábra: A Remetekert erdőrezervátum aljnövényzetben leggyakrabban előforduló növényfajok frekvencia viszonyai.

Az egyes mintavételi pontokban megbecsültük az aljnövényzet borítási értékét. A 29 és 103 MVP 50%-os, 70-es MVP 40%-os, nyolc további MVP 30%-os aljnövényzet borítással volt jellemezhető. A mintavételi pontok többségében igen alacsony borítást detektáltunk, 7 MVP 0%, 27 MVP <1%. Az aljnövényzet becsült borítási viszonyait az egyes mintavételi pontokban a 26. ábra szemlélteti.

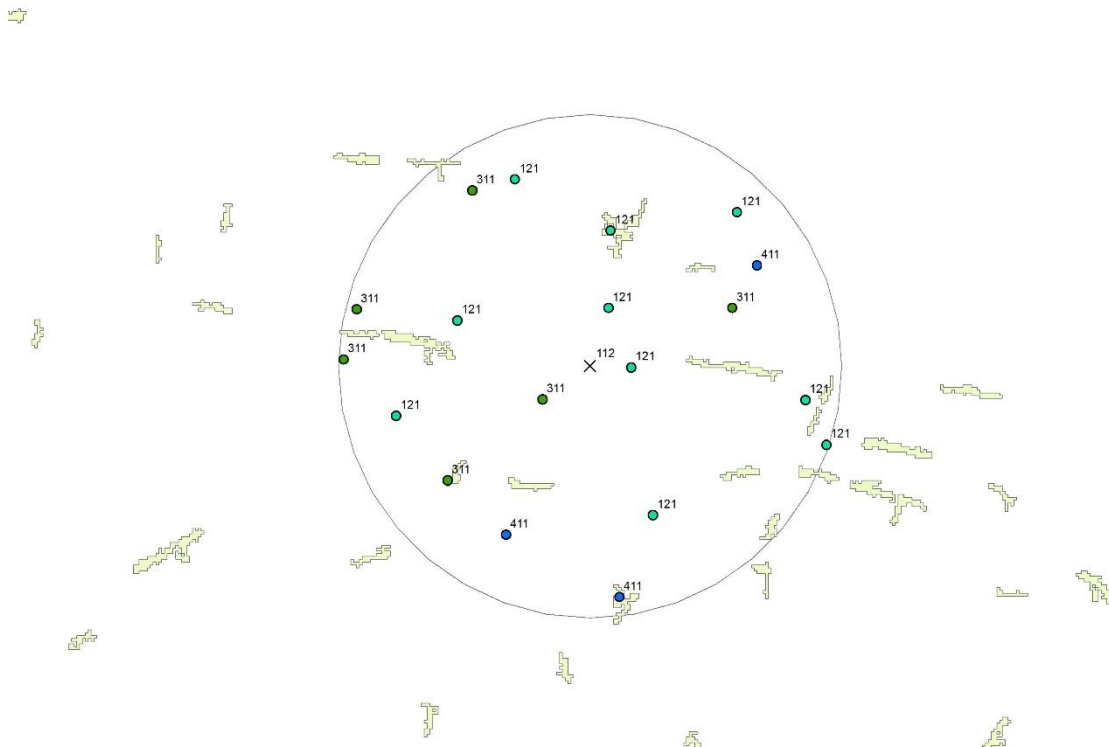
26. ábra: Aljnövényzet borítási értékek a remetekert erdőrezervátum mintavételi pontjaiban.

2.4 Faállomány jellemzése (Felelős: Illés Gábor)

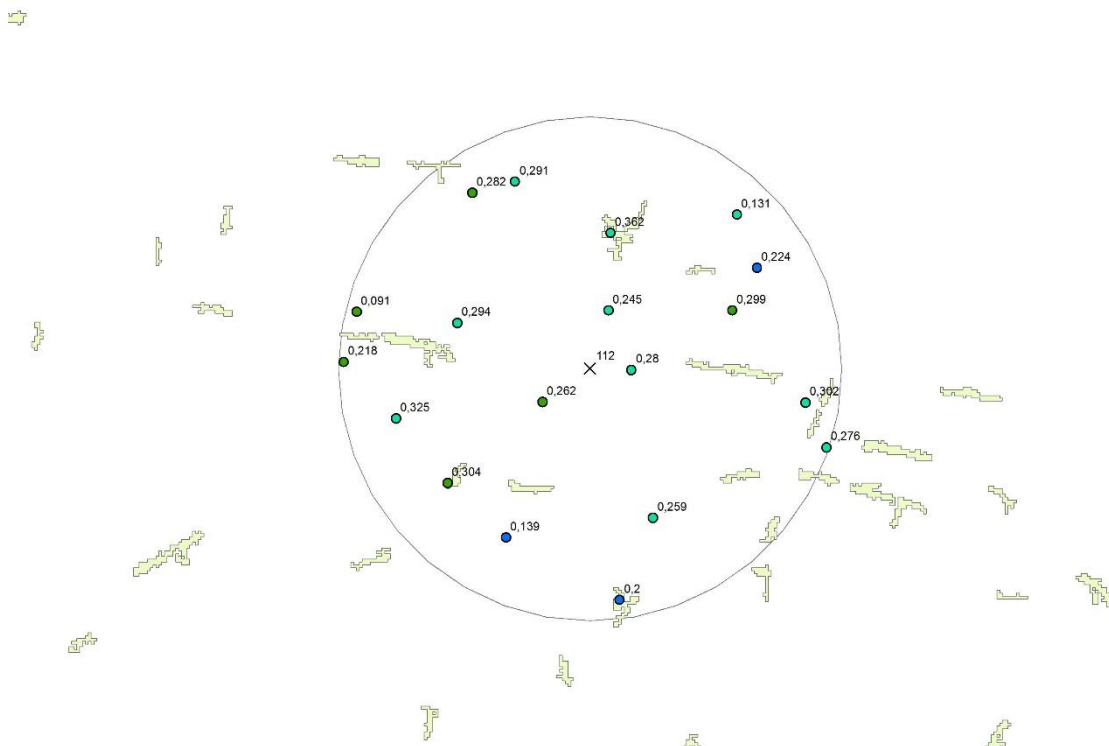
A Remetekert erdőrezervátumot két fő faállomány típus jellemzi: dombvidéki bükkös és cseres-kocsánytalan tölgyes, amelyben a második lombkoronaszintet gyertyán alkotja.

A bükkös erdőállomány az rezervátum déli felében található, völgy jellegű domborzati viszonyok között, míg a tölgyes erdők a domboldalakon és a dombgerinceken fordulnak elő. További jellemző elegyfaj a mezei juhar. A lézeres felméréssel a magterületen 24245 faegyedet mértünk fel. Az MVP-k által kijelölt mintaterületekbe ebből közel 2500 db fa került be. További majdnem 900 fa került bele a mintába a szögszámláló próba szimulációja révén.

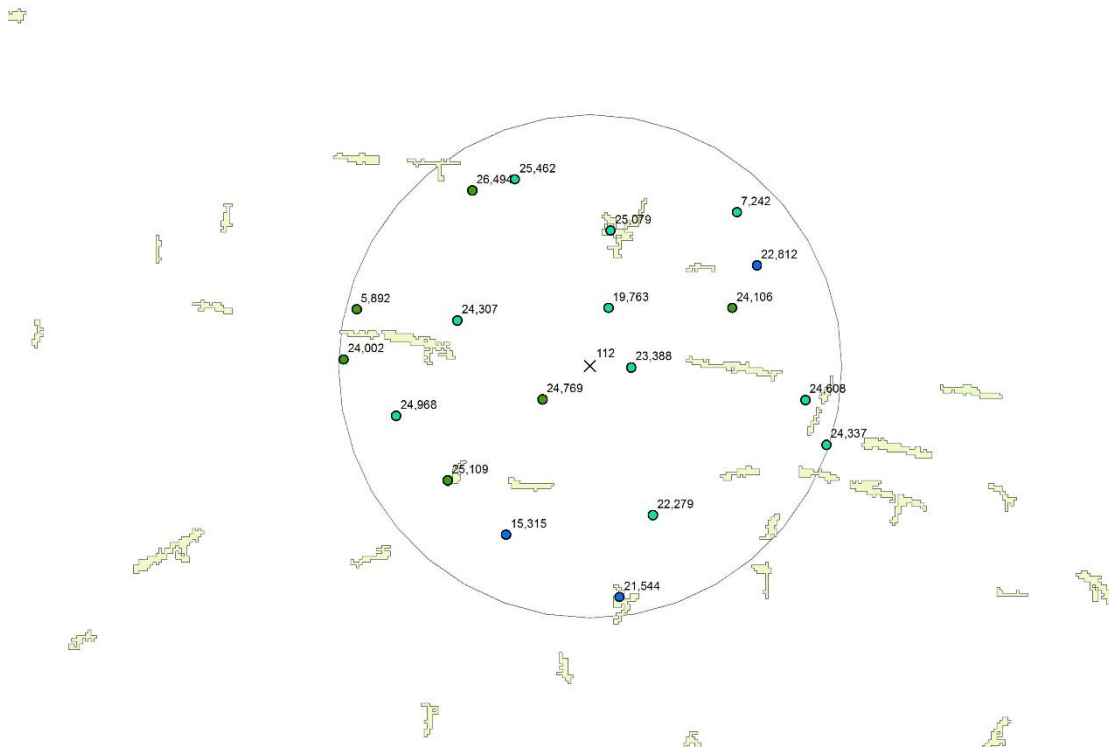
A 27-33. ábrák egy MVP pontot szemléltetnek az adatbázisból, különféle információkat megjelenítve az eredményekből. A 27. ábra az MVP-n lévő faegyedek fafaját mutatják (121-KTT, 311-B, 411-GY). A 28. ábra az egyedek jelölése mellett a mellmagassági átmérőt mutatja méterben. A 29. ábrán tüntettük fel az egyedek magasságát, míg a 30. ábra az egyedek fatérfogatát tartalmazza. Az ábrákon látható a holtfa fedvény is, a 31. ábra a fekvő fák átlagos átmérőjét, a 32. ábra a fekvő fadarabok hosszát, a 33. ábra pedig a fekvő holt fák fatérfogatát mutatják.

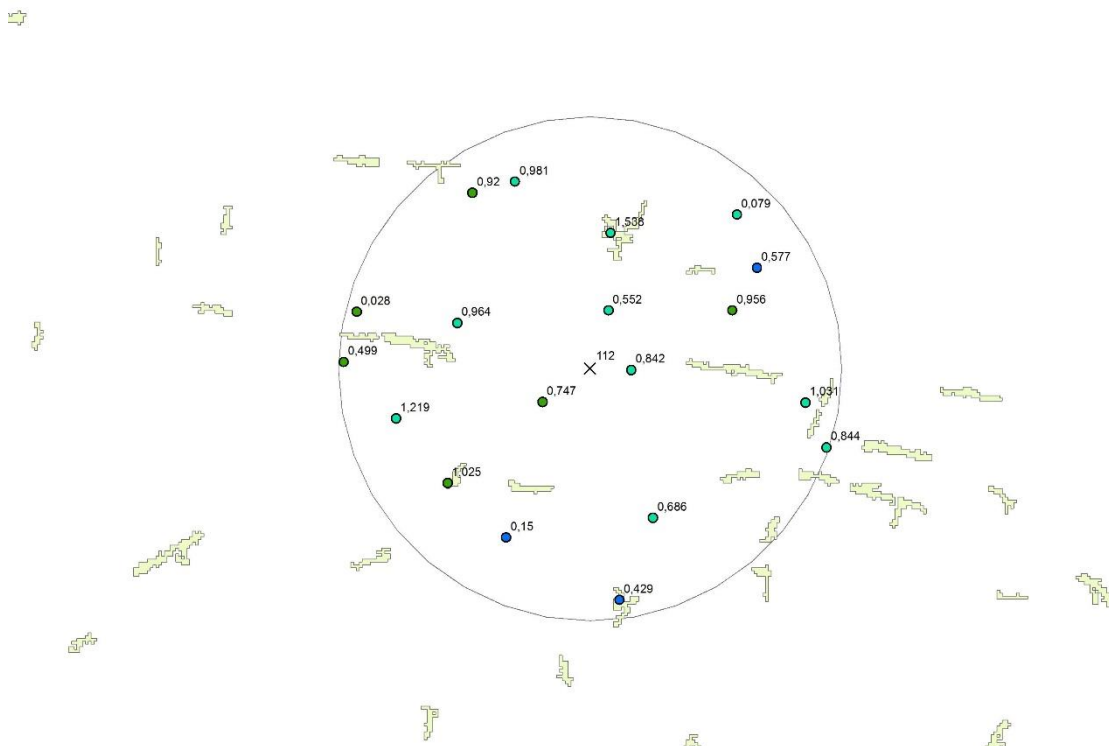
27. ábra: MVP mintapont a térképezett faegyedekkel

28. ábra: MVP mintapont a térképezett faegyedek mellmagassági átmérőjével

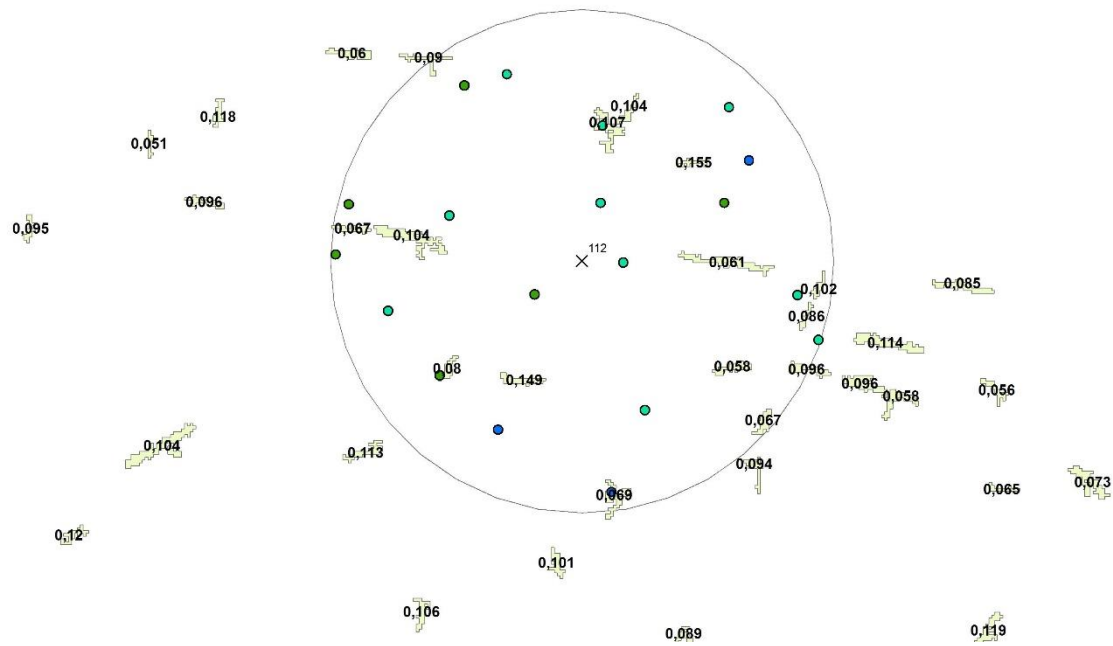

29. ábra: MVP mintapont a térképezett faegyedek magasságával

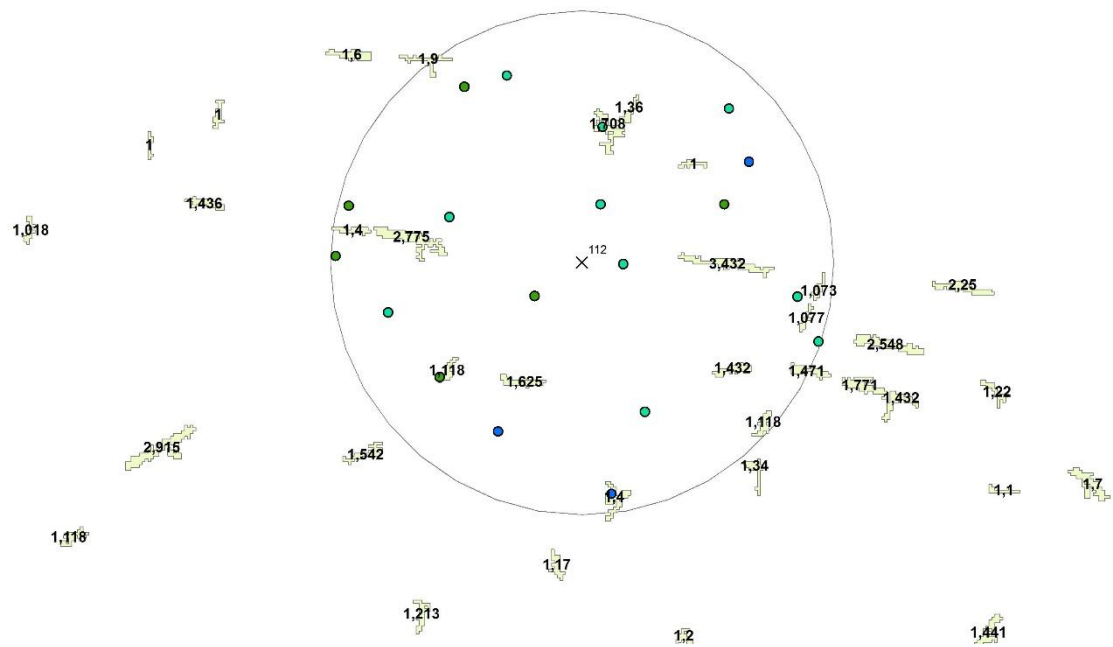
30. ábra: MVP mintapont a térképezett faegyedek térfogatával

0,111

31. ábra: MVP mintapont a térképezett fekvő holtfák átmérőjével

2,529

32. ábra: MVP mintapont a térképezett fekvő holtfák hosszával

A térképek elkészítéséhez néhány fát manuálisan azonosítani kell a pontfelhőben. Az azonosított egyedekből tanuló állományokat készíthetünk, amikkel az osztályozó algoritmust felkészítjük. Az osztályozást egyedenként vagy állomány részletenként is elvégezhetjük.

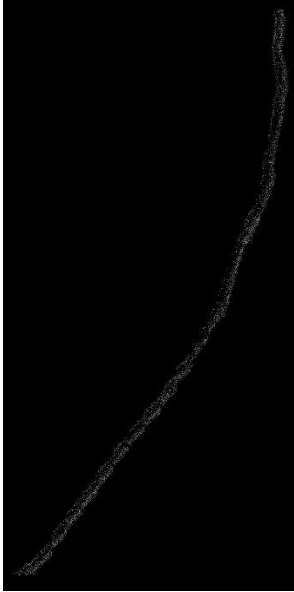
Az osztályozásunkat pontosíthatjuk ha be tudjuk emelni az álló, valamint a félig kidőlt holt fák térképezését a rendszerbe. Erre ugyancsak tettünk kísérletet. A lábon álló, valamint a kidőlt, de fennakadt fák mintáival bővíthetjük az adatállományt (35. ábra).

A fő fafajok jelen osztályozás melletti statisztikáit az 1. táblázatban foglaltuk össze. A kísérleti fejlesztési szakaszban tartó osztályozási eljárás folyamatos fejlesztése miatt az itt közölt adatok némileg változhatnak idővel, amiről tájékoztatást fogunk adni folyamatosan az adatbázis fenntartói felé.

1. táblázat: A mérési eredmények statisztikái fafajonként

Fafaj	TreeHeight - Means	TreeHeight - N	TreeHeight - Sum	TreeHeight - Std.Dev.
121	19,650	1136	22322,05	8,094
311	19,730	651	12844,25	8,822
411	14,025	615	8625,46	6,082
All Grps	18,231	2402	43791,76	8,222
Fafaj	DBH - Means	DBH - N	DBH - Sum	DBH - Std.Dev.
121	0,242	1136	274,77	0,118
311	0,237	651	154,39	0,118
411	0,167	615	102,90	0,079
All Grps	0,222	2402	532,06	0,114
Fafaj	G - Means	G - N	G - Sum	G - Std.Dev.
121	0,0568	1136	64,528	0,049
311	0,0551	651	35,873	0,051
411	0,0269	615	16,518	0,024
All Grps	0,0487	2402	116,920	0,047
Fafaj	HxG - Means	HxG - N	HxG - Sum	HxG - Std.Dev.
121	1,427	1136	1620,71	1,481
311	1,438	651	936,28	1,701
411	0,493	615	303,09	0,552
All Grps	1,191	2402	2860,08	1,437
Fafaj	V - Means	V - N	V - Sum	V - Std.Dev.
121	0,846	1136	961,55	0,886
311	0,819	651	533,20	0,982
411	0,341	615	209,59	0,383
All Grps	0,710	2402	1704,34	0,846

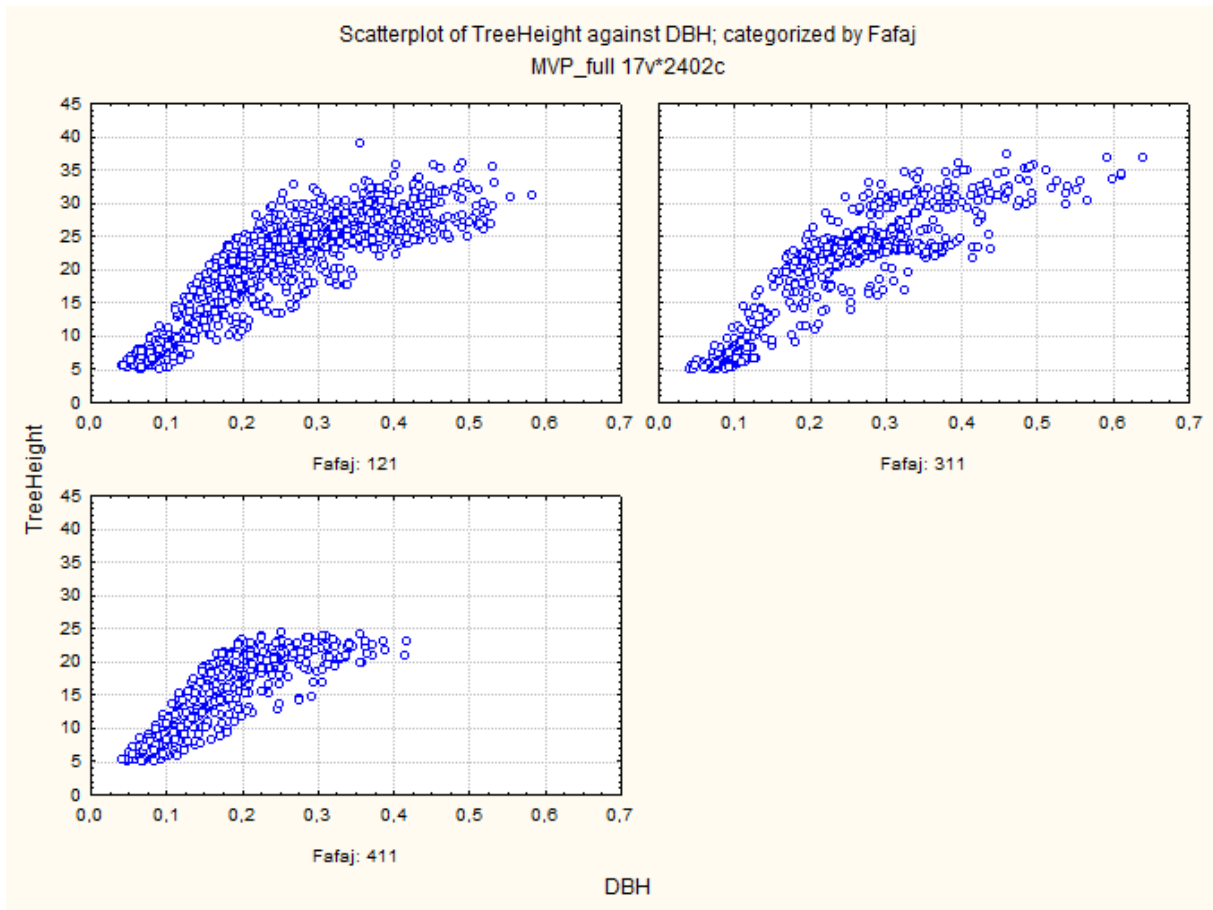
A mintavételi pontonkénti statisztika a mellékletben kapott helyet.

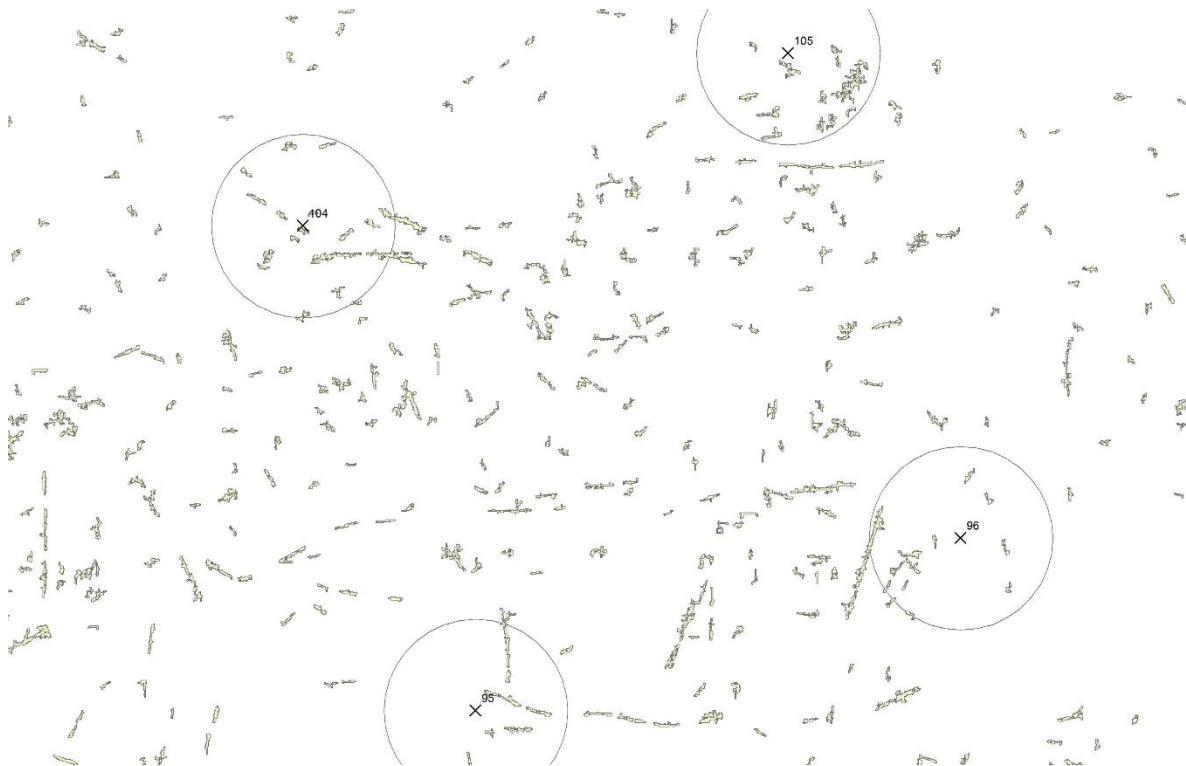
35. ábra: Álló holtfa mintafájl a magterületről

A fafajonkénti átmérő-magasság pontfelhőket a 36. ábra szemlélteti.

A fekvő holtfa térképezés alapján összefoglalva megállapítható, hogy a magterületen átlagosan $24,75 \text{ m}^3$ holtfa található hektáronként. Ennek eloszlása azonban nem egyenletes (37. ábra).

36. ábra: Főfafajok magassági görbe pontfelhője

37. ábra: Fekvő holtfa térkép részlet

3. Felhasznált irodalom

Horváth F. (2014): Az újulati és cserjeszint felmérésének módszere az ERDŐ+h+á+l+ó mintavételi pontjaiban (MVP ÚJCS). Kézirat. Elérhetőség: https://erdorezervatum.hu/sites/default/files/HORVATH_2014_Az_ujulat_es_cserjeszint_felmerese_02.pdf

Ódor P., Bölöni J., Standovár T. (2009): Felvételezési protokoll az aljnövényzet mintavételére az erdőrezervátum hosszú távú vizsgálat sorozat (HTV) keretében. Kézirat, Vácrátót, ER Archívum 2009/D-008).

Digitális mellékletek

Digitális térkép modell (Felelős: Illés Gábor)

Termőhelyi jegyzőkönyvek (EXCEL) és térképek, egyes talajfúrási pontok fényképei (talaj) (Felelős: Illés Gábor)

Botanikai térképek, felvételi jegyzőkönyvek (Felelős: Horváth Bálint)

FAÁSZ felvételi adatok (Felelős: Illés Gábor)

Lézeres pontfelhő (EOV, domborzat alapján normalizált)

Mellékletek

Termőhely feltárási jegyzőkönyvek

MVP 10 helyszíni leírás	
	<p>Helyszíni leírás:</p> <p>0-10 cm: feketés szürke színű, morzsás szerkezetű szint. Szövetileg a homokos vályog és vályog között helyezkedik el. Sok gyökeret tartalmaz, porózus, laza állagú. Kiválások nem megfigyelhetők.</p> <p>10-50 cm: barna színű, apró diós szerkezetű szint. Fizikai félesége vályog. Sok gyökeret tartalmaz. Kiválások nem voltak megfigyelhetők.</p> <p>50-76 cm: Vöröses barna színű, diós szerkezetű szint. Sok gyökeret tartalmaz. Vályog szövetű szint, kis mértékben agyaghártyás a szerkezeti elemek felületén. Egyéb kiválás nincs.</p> <p>76-100 cm: Világos, sárgás barna színű szint. Nagy diós szerkezetű, kissé tömődött. Vályog fizikai féleségű. Kiválásokat nem tartalmaz.</p>
Termőhely-típus változat: GYT-TVFLEN-ABE-IMÉLY-V. Optimális faállomány: B, KTT, HSZ, HJ.	

Laborvizsgálati adatok

Szelvény	cm	pH (H ₂ O)	pH (KCl)	humusz %	CaCO ₃	y1	y2	hy ₁	5 h kap.	K _A
MVP-10	0-10	5,91	5,8	3,67		13,45	0,9	1,69	190	33
	10-50	4,88	4,47	1,29		13,65	0,85	1,38	230	42
	50-76	4,96	4,01	0,5		9,6	1,75	2,03	240	39
	76-100	5,04	3,83	0,29		9,5	2,1	2,2	280	42

MVP 18 helyszíni leírás

Helyszíni leírás:

0-10 cm: Feketés szürke színű, laza, morzsás szerkezetű szint. Vályog fizikai féleségű és sok gyökeret tartalmaz.

10-52 cm: Vöröses barna színű, nagy morzsás, apró diós szerkezetű szint. Fizikai félesége vályog. Sok gyökeret tartalmaz.

Kiválások nem láthatók.

52-95 cm: Világos barna, nagy diós, vályog szövetű szint. Kissé tömött, kevés gyökeret tartalmaz. Szerkezeti elemek törésein gyengén agyaghártyás.

95- cm: Löss alapkőzet.

Termőhely-típus változat: GYT-TVFLEN-ABE-IMÉLY-V. Optimális faállomány: B, KTT, HSZ, HJ.

Laborvizsgálati adatok

Szelvény	cm	pH (H ₂ O)	pH (KCl)	humusz %	CaCO ₃	y1	y2	hy ₁	5 h kap.	K _A
MVP- 18	0-10	4,29	3,86	4,84		34,35	3,75	2,19	140	49
	10-52	4,03	3,27	1,34		37,5	26,95	2,03	180	39
	52-95	4,41	3,53	0,6		14,45	6,45	2,33	230	37

MVP 28 helyszíni leírás

Helyszíni leírás:

0-17 cm: feketés barna színű, apró morzsás szövetű szint. Gyökerekkel sűrűn átszőtt, fizikai félesége agyagos vályog.

17-34 cm: fakó, világos szürkésbarna színű szint. Nagymorzsás szerkezetű, enyhén tömött, vályog szövetű, amiben sok gyökér van.

34-60 cm: sötét barna színű, diós szerkezetű, sok gyökérrel átszőtt szint. Kissé tömött, vályogos szövetű szint.

60-100 cm: világos barna színű, kevés gyökeret tartalmazó, hasábos szerkezetű, vályogos szövetű szint.

Termőhely-típus változat: GYT-TVFLEN-ABE-IMÉLY-V. Optimális faállomány: B, KTT, HSZ, HJ.

Laborvizsgálati adatok

Szelvény	cm	pH (H ₂ O)	pH (KCl)	humusz %	CaCO ₃	y1	y2	hy ₁	5 h kap.	K _A
MVP-28	0-17	4,56	4,24	4,95		32,25	1,5	2,57	140	50
	17-34	4,75	3,96	3,17		18,7	2,45	2,17	170	42
	34-60	5,33	4,65	0,93		8,75	0,5	2,29	200	37
	60-100	6,02	4,88	0,41		6,05		2,28	280	37

MVP 33 helyszíni leírás

Helyszíni leírás:

0-10 cm: szürkés barna színű, apró morzsás szerkezetű, sok hajszálgökörral átszótt szint. Fizikai félesége vályog. A következő szint felé éles átmenetet képez.

10-28 cm: fakó világos barna, nagy morzsás szerkezetű szint. Sok gyökeret tartalmaz.

Átmenete fokozatos, fizikai félesége vályog.

28-75 cm: sötét barna színű, diós szerkezetű szint. Sok gyökeret tartalmaz, szövete vályog. A szinthatár határozott.

75-100 cm: világos barna színű, nagy diós szerkezetű, kissé tömött szint. Számottevő gyökértartalom, vályog szövet.

Termőhely-típus változat: GYT-TVFLEN-ABE-IMÉLY-V. Optimális faállomány: B, KTT, HSZ, HJ.

Laborvizsgálati adatok

Szelvény	cm	pH (H ₂ O)	pH (KCl)	humusz %	CaCO ₃	y1	y2	hy ₁	5 h kap.	K _A
MVP-33	0-10	4,68	4,49	4,62		27,4	0,95	1,8	180	41
	10-28	3,78	3,35	1,83		40,15	27,85	1,62	220	38
	28-75	4,56	3,57	0,6		19,4	9,5	2,7	180	39
	75-100	4,65	3,72	0,5		12,95	3,7	2,66	240	38

MVP 42 helyszíni leírás

Helyszíni leírás:

0-6 cm: feketés szürke, sok gyökeret tartalmazó, apró morzsás szerkezetű szint.

Fizikai félesége vályog.

6-18 cm: fakó szürkés barna, porosan morzsás szerkezetű szint. Sok gyökeret tartalmaz. Fizikai félesége vályog.

18-60 cm: sötét barna színű, apró diós szerkezetű szint. Sok gyökér található benne, szövete vályog. A szerkezeti elemek felülete gyengén agyaghártyás.

60-95 cm: világos barna, nagy diós szerkezetű, közepesen sok gyökeret tartalmazó szint. Fizikai félesége vályog.

95- cm: világos, sárgás barna, szerkezet nélküli lösz réteg. Apró mészkiválásokat tartalmaz.

Termőhely-típus változat: GYT-TVFLEN-ABE-IMÉLY-V. Optimális faállomány: B, KTT, HSZ, HJ.

Laborvizsgálati adatok

Szelvény	cm	pH (H ₂ O)	pH (KCl)	humusz %	CaCO ₃	y1	y2	hy ₁	5 h kap.	K _A
MVP-42	0-6	5,05	4,83	3,5		19,8	0,45	1,9	160	42
	6-18	3,96	3,38	1,8		41,35	25,05	1,85	190	37
	18-60	4,61	3,62	0,57		19	7,3	2,59	190	38
	60-95	6,41	6,32	0,56		7,15		2,54	280	42
	95-	7,55	7,13	0,42	12,47			1,8	240	34

MVP 56 helyszíni leírás

Helyszíni leírás:

0-20 cm: feketés szürke, morzsás, poros réteg. Sok gyökér található benne, szövete vályog.

20-60 cm: barna színű, diós szerkezetű réteg, amely ugyancsak sok gyökeret tartalmaz. Fizikai féleség vályog.

60-97 cm: világos barna, kissé tömött, nagy diós szerkezetű szint. Közepesen sok gyökeret tartalmaz. Fizikai félesége homokos vályog.

97- cm: fakó, sárgás, szerkezet nélküli lösz réteg. Laza és mészkiválásokat tartalmaz.

Termőhely-típus változat: GYT-TVFLEN-ABE-MÉLY-V. Optimális faállomány: KTT, B, HSZ, GY

Laborvizsgálati adatok

Szelvény	cm	pH (H ₂ O)	pH (KCl)	humusz %	CaCO ₃	y1	y2	hy ₁	5 h kap.	K _A
MVP-56	0-20	4,72	4,11	3,8		40,55	10,9	2,12	200	42
	20-60	4,86	3,7	0,64		17,6	6,6	2,8	200	38
	60-97	5,35	4,23	0,44		8,1	1,15	1,94	260	36
	97-	7,5	7,06	0,43	17,46			1,72	250	37

MVP 68 helyszíni leírás

Helyszíni leírás:

0-13 cm: feketés barna, morzsás, sok gyökeret tartalmazó szint. Fizikai félesége a vályog és agyagos vályog közötti átmenet.

13-33 cm: barna színű, porosan apró rögös szerkezetű szint. Sok gyökeret tartalmaz, homokos vályog fizikai féleségű, laza.

33-100 cm: sötét barna színű, diós szerkezetű szint. Fizikai félesége vályog. Sok gyökeret tartalmaz és a szerkezeti elemek felületén agyaghártyás. Kissé tömött.

Termőhely-típus változat: GYT-TVFLEN-ABE-IMÉLY-V. Optimális faállomány: B, HSZ, HJ.

Laborvizsgálati adatok

Szelvény	cm	pH (H ₂ O)	pH (KCl)	humusz %	CaCO ₃	y1	y2	hy ₁	5 h kap.	K _A
MVP-68	0-13	4,82	4,77	5,12		30,5	0,9	2,22	150	50
	13-33	4,3	3,71	1,43		22,3	9,55	1,57	230	37
	33-100	4,62	3,66	0,59		14,05	4,5	2,96	180	45

MVP 80 helyszíni leírás

Helyszíni leírás:

0-25 cm: szürkés barna, morzsás szerkezetű, agyagos vályog szövetű szint. Laza, sok gyökeret tartalmaz.

25-45 cm: barna színű, nagy morzsás, apró diós szerkezetű szint, ami kissé tömődött, de sok gyökeret tartalmaz. Szöveve agyagos vályog.

45- cm: sárgás, fehéren márványos szerkezet nélküli lösz, laza, homokos vályog szövetű.

Termőhely-típus változat: GYT-TVFLEN-BFÖLD-KMÉ-AV. Optimális faállomány: CS, KTT, MJ, EF.

Laborvizsgálati adatok

Szelvény	cm	pH (H ₂ O)	pH (KCl)	humusz %	CaCO ₃	y1	y2	hy ₁	5 h kap.	K _A
MVP- 80	0-25	4,25	3,75	2,7		33,9	7,35	3,38	130	42
	25-45	6,4	6,33	1,42		5,8		3,63	140	45
	45-100	7,5	7,4	0,56	32,02			1,15	360	34

MVP 82 helyszíni leírás

Helyszíni leírás:

0-2 cm: feketés szürke, sok gyökeret tartalmazó, morzsás szerkezetű szint. Fizikai félesége vályog.

2-18 cm: fakó sárgás barna, porosan morzsás szerkezetű szint. sok gyökeret tartalmaz. Fizikai félesége homokos vályog.

18-50 cm: vöröses barna, sok gyökeret tartalmazó, apró diós szerkezetű szint. Fizikai félesége vályog.

50-100 cm: világos barna, diós szerkezetű, gyökerekkel átszótt szint. Enyhén vaspettyes. Fizikai félesége homokos vályog.

Termőhely-típus változat: GYT-TVFLEN-ABE-IMÉLY-HV. Optimális faállomány: KTT, B, CS.

Laborvizsgálati adatok

Szelvény	cm	pH (H ₂ O)	pH (KCl)	humusz %	CaCO ₃	y1	y2	hy ₁	5 h kap.	K _A
MVP-82	0-2	5,93	5,23	5,43		17,9	1,1	2,9	200	60
	2-18	4,21	3,44	1,49		38,35	27,35	1,35	220	34
	18-50	4,49	3,57	0,86		22,9	13,15	2,23	220	38
	50-100	4,8	3,82	0,51		11,25	3,15	1,69	310	33

MVP 99 helyszíni leírás

Helyszíni leírás:

0-8 cm: feketés szürke, laza, sok gyökeret tartalmazó, morzsás szerkezetű szint. Fizikai félesége agyagos vályog.

8-51 cm: világos barna színű, apró diós szerkezetű, gyökerekkel átszótt szint. Fizikai félesége vályog, enyhén vaspettyes.

51-91 cm: sárga színű, laza, szerkezet nélküli homokos lösz. Fizikai félesége homokos vályog.

91 – cm: fehér, magas mésztartalmú, szerkezet nélküli lösz.

Termőhely-típus változat: GYT-TVFLEN-BFÖLD-KMÉ-V. Optimális faállomány: CS, KTT, EF, MJ.

Laborvizsgálati adatok

Szelvény	cm	pH (H ₂ O)	pH (KCl)	humusz %	CaCO ₃	y1	y2	hy ₁	5 h kap.	K _A
MVP-99	0-8	4,73	4,37	5,07		33,5	0,9	2,49	150	47
	8-51	4,91	4,03	0,98		20,4	4	2,68	290	37
	51-91	7,47	7,2	0,14	12,06			1,24	470	37
	91-	7,78	7,68	0,97	71,93			1,21	230	50

MVP 117 helyszíni leírás

Helyszíni leírás:

0-7 cm: feketés barna, apró morzsás szerkezetű, sok gyökeret tartalmazó, vályogos szövetű szint.

7-20 cm: fakó, világos barna, apró rögös szerkezetű szint, sok gyökeret tartalmaz, fizikai félesége homokos vályog.

20-50 cm: barna színű, diós szerkezetű, gyökerekkel erősen átszótt szint. Fizikai félesége vályog.

50-100 cm: sötét barna, gyökerekkel átszótt, nagy diós, hasábos szerkezetű szint.

Szerkezeti elemek felületén agyaghártyás.

Fizikai félesége agyagos vályog.

Termőhely-típus változat: GYT-TVFLEN-ABE-IMÉLY-V. Optimális faállomány: B, KTT, HSZ, HJ.

Laborvizsgálati adatok

Szelvény	cm	pH (H ₂ O)	pH (KCl)	humusz %	CaCO ₃	y1	y2	hy ₁	5 h kap.	K _A
MVP-117	0-7	6,28	6,1	4,74		12,85	0,8	2,03	160	42
	7-20	4,65	4,1	1,45		23,4	5,7	1,49	150	35
	20-50	4,58	3,71	0,74		22,3	12	2,63	110	38
	50-100	6,63	5,66	0,43		34,65	0,55	3,39	75	43

MVP 118 helyszíni leírás

Helyszíni leírás:

0-10 cm: feketés barna, apró morzsás, gyökerekkel átszótt, agyagos vályog szövetű szint.

10-27 cm: sárgás barna, poros, szemcsés réteg, melyben sok gyökér található. Fizikai félesége vályog, enyhén tömött.

27-52 cm: vörös barna, nagy diós szerkezetű, vályog szövetű, kissé tömött, gyökerekkel átszótt szint.

52-90 cm: sötét barna színű, hasábos szerkezetű szint, finoman agyaghártyás szerkezeti elemekkel. Féleségét tekintve vályog szövetű.

90 – cm: sárgás, világos barna, szerkezet nélküli, tömött löszréteg, finoman mészpettyes kiválásokkal.

Termőhely-típus változat: GYT-TVFLEN-ABE-MÉLY-V. Optimális faállomány: KTT, B, HSZ, GY

Laborvizsgálati adatok

Szelvény	cm	pH (H ₂ O)	pH (KCl)	humusz %	CaCO ₃	y1	y2	hy ₁	5 h kap.	K _A
MVP-118	0-10	4,2	3,76	4,09		42,25	9,65	1,77	150	49
	10-27	3,83	3,42	1,3		38,65	26,4	1,32	220	37
	27-52	4,41	3,66	1,08		19,15	8,25	2,33	210	37
	52-90	5,46	4,7	0,49		9,2	0,65	2,01	260	37
	90-	7,9	7,18	0,2	12,47			1,47	270	32

MVP 119 - 120 helyszíni leírás

Helyszíni leírás:

0-6 cm: feketés sötét barna, apró morzsás szövetű, sok gyökeret tartalmazó, agyagos vályog szövetű szint.

6-24 cm: világos sárgás barna színű, porosan apró morzsás szövetű, kissé tömött kilúgzási szint. Viszonylag kevés gyökeret tartalmaz, fizikai félesége homokos vályog.

24-55 cm: barna színű, diós szerkezetű, sok gyökeret tartalmazó, szerkezetes szint. Fizikai félesége vályog.

55-105 cm: világos barna, nagy diós, hasábos szerkezetű, gyökerekkel átszőtt szint. Fizikai félesége vályog.

Termőhely-típus változat: GYT-TVFLEN-ABE-IMÉLY-V. Optimális faállomány: B, KTT, HSZ, HJ.

Laborvizsgálati adatok

Szelvény	cm	pH (H ₂ O)	pH (KCl)	humusz %	CaCO ₃	y1	y2	hy ₁	5 h kap.	K _A
MVP-119-120	0-6	5,37	5,66	5,31		36,4	0,8	2,31	150	58
	6-24	4,1	3,58	1,53		35,45	23,4	1,34	200	34
	24-55	4,84	3,99	0,54		13,8	2,85	2,48	200	36
	55-105	5,35	4,42	0,37		7,95		1,9	300	37

MVP 126 helyszíni leírás

Helyszíni leírás:

0-7 cm: feketés szürke, apró morzsás szerkezetű szint. Gyökerekkel sűrűn átszótt.

Fizikai félesége agyagos vályog.

7-15 cm: világos barna színű, morzsás szerkezetű szint, melyben ugyancsak sok gyökér található. Fizikai félesége vályog.

15-52 cm: vöröses sötét barna, diós szerkezetű, kissé tömött, de sok gyökeret tartalmazó szint. A szerkezeti elemek között agyaghártyák láthatók. Enyhén tömődött, vályog szövetű szint.

52-86 cm: világos barna, diós szerkezetű, gyökerekkel átszótt szint. Agyaghártyák megfigyelhetők, fizikai félesége vályog.

86 – cm: fehéres szürke, kissé tömődött, szerkezet nélküli agyagos lösz.

Termőhely-típus változat: GYT-TVFLEN-ABE-MÉLY-V. Optimális faállomány: KTT, B, HSZ, GY

Laborvizsgálati adatok

Szelvény	cm	pH (H ₂ O)	pH (KCl)	humusz %	CaCO ₃	y1	y2	hy ₁	5 h kap.	K _A
MVP-126	0-7	4,7	4,43	5,12		36,5	1,2	2,51	160	50
	7-15	3,97	3,39	1,56		43,25	34	1,54	190	37
	15-52	4,32	3,45	0,78		29,55	21	2,25	180	39
	52-86	6,12	6,05	0,7		8,9	0,25	2,14	250	48
	86-	7,61	7,58	0,58	6,2			3,94	75	42

